Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ - ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ενας λαὸς ὑψώνεται ἄν μια εἰξη πῶς δὲ φοβᾶται τὴν ἀλήθεια—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα ἔχει τοὺς φυσικοὺς της χειρόνες.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ζ'. ✵ ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 14 ΤΟΥ ΘΕΡΙΣΤΗ 1909 ✵ ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΑΡΙΘ. 2 ✵ ΑΡΙΘΜΟΣ 348

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Οἱ κάημοὶ τῆς Λιμνοθάλασσας.
ΝΤ' ΑΝΟΥΝΤΣΙΟ. Ἡ Τζοκόντα (συνέχεια).
ΚΑΡΜΑ ΝΙΒΑΡΜΗ. Γαλάτεια Ἀλεξίου.
ΙΞΙΟΝΑΣ. Γραφὲς λιγόλογες.
ΠΑΝΩΡΙΑ. Γράμματα στὴν ξαδέρφη μου.
ΑΙΜΟΣ. Στ' ἀλώνι.
Μ. ΖΩΓΡΑΦΟΣ. Τὸ λυτάρωμα.
ARY RENÉ D' YVERMONT. Τὰ τραγούδια τοῦ Ἀπρίλη.
ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Γιάννης Περγιαλίτης, Μέλπω.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—ΧΡΟΝΙΚΟ ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ—Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΟΙ ΚΑΗΜΟΙ ΤΗΣ ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑΣ

(20—31 τοῦ Δεκέβρη τοῦ 1907)

ΜΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Γῆ, καὶ τὴν πλάθει ὁ Φίδαρης κι ὁ Ἄσπρος
πλατιὰ τὴν ἀγκαλιάζει.—Τῆς ρηχιᾶς,
Θαλασσινέ, τὸ δρόμο πῆρες, καὶ ἤρθες,
καθὼς ἔρχεται ὁ γλάρος κι ὁ τσουκνιάς.

Ἤρθες ἀπὸ τἀγνώριστο· ἀπὸ πέρα·
ἀπὸ ποῦ ; δὲν τὸ ξέρεις οὔτ' ἐσύ.
Ἔφερνες τᾶγια λείψανα μιᾶς πίστης
καὶ μιᾶς φυλῆς τὴ βοῦλλα τὴ χρυσή.

Ἤρθες μὲ μιὰ κουρσάρικη γαλέρα,
Ταμπούρι ἔψαχνες νᾶβρῃς καὶ χωσιά.
Λημέριασες ἐδῶ νὰ μελετήσῃς
καινούρια κούρσα κι ἄλλα φονικά.

Τρόμος τοῦ Τούρκου καὶ τοῦ Φράγκου. Ξάφνου
σ' τὰ τρώει καημὸς τὰ φύλλατῆς καρδιᾶς.
Κουρσάρος, κ' ἐρωτεύτηκες τὴ λίμνη
τὴν ἥμερη. Καὶ γίνεσαι ψαράς.

Ὕστερα καπετάνιος μιᾶς γολέττας
ἅπλωσες τὰ φτερὰ τοῦ ταξιδιοῦ
ἀπὸ τῆς Μαύρης θάλασσας τὶς ἄκρες
ἴσα μὲ τοὺς γιαλοὺς τοῦ Μισιριοῦ

Καὶ ξανάρθες. Χτιστό σου ἐδῶ τὸ σπίτι.
Πραμματευτὴς καὶ κοσμογυριστής,
τὸ μετάξι κουβάλησες τῆς Δύσης
καὶ τὸ χρυσάφι τῆς Ἀνατολῆς.

Τοῦ χωραφιοῦ καὶ τοῦ ἰβαριοῦ ξωμάχος,
ἄδροὶ κάτου ἀπ' τὰ χέρια σου οἱ καρποί,
τὸ μελιχρὸ αὐγοτάραχο τῆς λίμνης,
κ' ἡ σταφίδα τοῦ κάμπου ἡ γαλανή.

Ὕστερα—δὲν τὸ ξέρω πῶς καὶ πότε—
Στὸ νοῦ σου φεγγοβόλησε νέο φῶς·
ὀρθός, μὲ τὰ βιβλία τῶν Ἑλλήνων,
μιλᾷς· δάσκαλος εἶσαι καὶ σοφός.

Μὰ εἶταν τὰ χρόνια δίσεχτα, ὁ Σουλτάνος
ἀλύπητος, ραγιὰς πάντα ὁ λαός.
Νά ! λυτρωτὴς ὁ Μόσκοβος. Καὶ πρῶτος
κουρσάρος πάλε ἐσὺ καὶ ἀρματωλός.

Κ' εἶπες τῆς λίμνης :—Κάμε το τὸ βιός σου
καράβια καὶ μπουρλότα· καὶ φωτιά !—
Κ' εἶπες τῆς γῆς σου :—Δός μου παλληκάρια !
τὸ σπίτι, στάχτη ! Θάλασσα ! Βουνά !—

Κι ὁ λυτρωτὴς ὁ Μόσκοβος ὁ πλάνος
πάει μὲ τὰ διαβατάρικα πουλιά.
Λιμνοθάλασσα, [illegible] χαντ[illegible]
σ' [illegible]

Κ' ἐσύ, κουρσάρε, [illegible], [illegible],
κλέφτη, πραμματευτή, ποῦ τριγυρνᾶς ;
Ἀσκητὴς ρασοφόρος τ' Ἁγιονόρους,
στοχάζεσαι καὶ δέεσαι. Καρτερᾶς.

Καρτερᾶς. Δὲν πεθαίνεις. Ἀπὸ πέρα
πρόβαλες. Δὲν τὸ ξέρεις ἀπὸ ποῦ·
Κρατᾷς τᾶγια τὰ λείψανα μιᾶς πίστης
καὶ τὴ χρυσὴ τὴ βοῦλλα ἑνὸς λαοῦ.

Καὶ πάλε νά ! τὸ δεύτερο τὸ Ἀνάστα,
τὸ Ἀνάστα τὸ μεγάλο ! κ' ἐσὺ ὀρθός.
Λιμνοθάλασσα, κάστρο στοιχειωμένο,
τᾶστρο τοῦ Γένους ! Κ' ἐσὺ πάντα ὀμπρός !

Μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι σ' ηὗρε κ' ἡ ὥρα
τοῦ μυριοδοξασμένου χαλασμοῦ.
Ὥρμησες, τουρκομάχε καπετάνιε,
τὸ ρέμα ποιοῦ σὲ πῆρε ποταμοῦ ;

Χάνεσαι μὰ δὲ σβύνεσαι. Φυλάχτρα
ἡ ἀθάνατή σου ἡ δύναμη, καθὼς
φυλάγει, μέσα στοὺς ρυθμοὺς τοῦ Ὁμήρου,
τὸν ἥρωα ὁ προστάτης του ὁ θεός.

Ἀνάμεσ' ἀπ' τὴ χώρα τὴ δαρμένη
ἀπὸ τὸ μισερὸ τὸν Ξεπεσμό,
σέ εἶδανε γαληνὸς ἀργοπερνοῦσες
καὶ τραβοῦσες ψηλὰ πρὸς τὸ βουνό.

Μὲ μιὰ φλογέρα ἀπὸ βοσκὸ παρμένη,
νεράϊδες δένεις καὶ καρδιές. Ποιητής !
Κρατᾶς τᾶγια τὰ λείψανα τῆς πίστης
καὶ τὴ χρυσὴ τὴ βοῦλλα τῆς φυλῆς.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΓΑΛΑΤΕΙΑ ΑΛΕΞΙΟΥ

(Ἀφορμὴ ἀπὸ τὸ «Ridi Pagliaccio» της)

Ἡ Γαλάτεια Ἀλεξίου. Ἕνα ἀπὸ τὰ ὡραιότερα καὶ σπαραχτικότερα θεάματα ποὺ εἶδα στὴ ζωή μου. Μέσα σὲ μιὰν ἐπαρχιακὴ στενοκέφαλη κοινωνία, ἡ παρουσία της προξενεῖ σκάνταλο στοὺς ἀγαθοὺς ἀστούς. Τὴν κοιτάζουν μὲ τὴν ἔκπληξη καὶ τὴν ἀγανάχτηση ποὺ θὰ κοιτάζουν τ' ἀγαθά, καλόδουλα ἀστάχια τοῦ σταριοῦ, τὴ γουντωμένη παπαρούνα, ποὺ ὑψώνεται ἀνάμεσά [illegible] νοιχτη, καὶ π[illegible] στικά της κι ἀν[illegible] νὰ πιεῖ στόμα μὲ [illegible] χιώτικης σταχτοχρώματης ζωῆς.

Τὴν κοιτάζω πολλὲς φορὲς νὰ [illegible] τὴν ἀγορὰ καὶ τὰ στενὰ σοκάκια μας καὶ νὰ στηλώνει αὐθάδικα στοὺς διαβάτες τὰ μάτια της τὰ μεγάλα, τὰ πολύξερα, τὰ γεμάτα. Καὶ βλέπω τοὺς διαβάτες νὰ χαμηλώνουνε τὰ μάτια τους ταραγμένοι κι ἀνήσυχοι—λὲς καὶ κάποιον εἶδανε νὰ σκύφτει ἀπάνω στὴν ψυχή τους καὶ νὰ κοιτάζει περιφρονητικὰ τὴ φριχτὴν ἀσκήμια της.

Ὅ,τι προπάντων ξεχωρίζει τὴ Γαλάτεια εἶναι μιὰ παράξενη, βαθύτατη παρατηρητικότητα. Τὴ ζωὴ τὴ βλέπει ὅλη μπροστά της, μὲ τὶς χίλιες κωμικὲς καὶ τραγικές της λεπτομέρειες, τοὺς ἀθρώπους κοιτάζει καὶ βλέπει πίσω ἀπὸ τὰ μάτια τους καὶ πίσω ἀπὸ κάθε τους κίνηση καὶ χειρονομία, ὅλες τὶς παιδιακίσιες γελοιότητες τῶν ἀντρῶν ποὺ τὰ χάνουν καὶ ξευτελίζουνται μπροστὰ σὲ μιὰν ὄμορφη γυναίκα ποὺ τοὺς μιλεῖ μὲ θάρρος.

Κ' ἔχει πάντα, καὶ στὸ πιὸ ξεκαρδιστό της γέλιο, στὸ ἀπάνω, λίγο ἀνασυρτὸ—λὲς ἀπὸ ἀηδεία—χεῖλι της, μιὰν ἀνείπωτη ἀπογοήτεψη γιὰ τὴν προστυχιὰ τῶν ἀνθρώπων. Ὄμορφη καὶ νέα ὡς εἶναι, τῆς δοθήκανε χίλιες εὐκαιρίες νὰ σκύψει στὴν ψυχὴ τῶν ἀντρῶν καὶ νὰ δεῖ πόσο μικροί, πόσο τιποτένοι κι ἀδειανοὶ εἴμαστε καὶ πόσο εὔκολα κι ἀσυνείδητα ξεχνοῦμε καὶ τὰ πιὸ ἱερά μας καθήκοντα καὶ τὰ πιὸ δογκιχώτικα ἰδανικά μας, κυριεμένοι σκλαβωτικὰ ἀπὸ ἀρίφνητα λασποσερνάμενα ἔνστιχτα ποὺ ντρεπόμαστε νὰ δείξομε στὸ φῶς καὶ ποὺ τοῦ κάκου τυλίζομε προσεχτικὰ μὲ παχιὰ μεγάλα λόγια καὶ μὲ ψεύτικα χρυσόχαρτα αἰστηματολογικά.

Ἐμεῖς οἱ ἄντρες, δὲν μποροῦμε νὰ νοιώσομε

πόσο μιὰ ψυχὴ ντελικάτη πικραίνεται κι ἀηδιάζει, θωρώντας ἔτσι τοὺς ἄντρες νὰ ἐξευτελίζονται καὶ νὰ πέφτουν. Θᾶναι, φαίνεται, κάτι τι φριχτό. Αὐτό, φαίνεται, θὰ φτάνει γιὰ νὰ σπάσει μιὰ ζωὴ καὶ νὰ τὴν κάμει ἀνίκανη πλειὰ νὰ πιστέψει κάθε ὡραῖο κ' εἰλικρινὲς κ' εὐγενικό. Ἐκείνους ποὺ νόμιζες πὼς πηγαίνουν μπροστὰ καὶ κοιτάζουν κάπως πιὸ ψηλὰ νὰ θέσουν τὸ σκοπό τους—εἶναι φοβερὸ θέαμα νὰ τοὺς ἀνακαλύπτεις μαριονέτες μόνο πὼς εἶναι καὶ φασουλῆδες ξύλινοι, ποὺ τοὺς τραβᾶς τὸ σπάγγο καὶ βάζουν τὸ χεράκι τους ἀπάνω στὴν καρδιὰ καὶ γονατίζουν δουλικὰ κι ἀνοιγοκλειοῦν τὸ ξύλινό τους στόμα καὶ ξεφωνίζουνε τὰ λόγια ποὺ τοὺς ἔδωκες ἐσὺ μελοδραματικὰ ν' ἀπαγγείλουν καὶ νὰ ποῦνε...

Ἡ ψυχὴ μιᾶς γυναίκας εὐγενικιᾶς ποὺ βλέπει αὐτὸ τὸ θέαμα δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ μὴν ταραχτεῖ καὶ νὰ μὴν ἀηδιάσει. Δὲν μπορεῖ πιὰ τίποτα μεγάλο κι ἄδολο νὰ πιστέψει, δὲν μπορεῖ πιὰ νὰ χαίρεται τὸ χάρισμα ν' ἀπατᾶται ἀπὸ τὰ ψεύτικα, ὡραῖα λόγια καὶ ν' ἀντικρύζει τὴ ζωὴ μὲ τὴν ἀφέλεια καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη ἀνήξερου παιδιοῦ.

Καὶ γι' αὐτὸ μιὰ ἀπογοήτεψη πικρότατη κάθεται βαριὰ πάνου στὸ στόμα τῆς Γαλάτειας καὶ τῆς λυγίζει καὶ τῆς σπᾶ τὸ τόξο τῶν χειλιῶν της καὶ μιὰ εἰρωνεία δίστομη πετιέται μὲ ἀγανάχτηση ἀπὸ τὰ γελαστά της τὰ μάτια. Παντοῦ, σὲ ὅ,τι ὤς τώρα ἔγραψε, στὸ δρᾶμα της «Πιὸ εὐγενικός», στὰ «Γράμματα» καὶ στὰ Δηγήματά της στὴν «Πινακοθήκη», στὸ Ridi Pagliacio της, παντοῦ ἡ νότα αὐτὴ ἡ στριγγιὰ κ' εἰρωνικὴ καὶ τὸ ἀνήλεο ξεγύμνωμα τῆς ἀκάθαρτης ζωῆς.

Θαρρεῖς κ' αἰστάνεται κάποια ἔκφυλη ἡδονὴ νὰ δείχνει πίσω ἀπὸ τὰ μυρωμένα γάντια τὰ χέρια τὰ λερωμένα, πίσω ἀπὸ τὰ κατακόκκινα χείλια τὰ σαπημένα μαῦρα δόντια, πίσω ἀπὸ τὴ σεμνὴ χερονομία τὴν ἄσημνο ἀτοχαμὸ καὶ μέσα στὰ φάθη κάθε ὄμορφης τάχατε καὶ μεγαλοϊδεάτικης ψυχῆς τὸ ἔνστιχτο τὸ σιχαμερὸ τοῦ προπάτορα πιθήκου.

*

Οἱ μεγάλες λέξες ποὺ ἀπατοῦν καὶ ὑπνωτίζουν τὴν κάθε γυναίκα, δὲν τὴν ἀπατοῦν καὶ δὲν τὴν ὑπνωτίζουν—ἀπεναντίας, τὴν ἐξεγείρουν καὶ τὴν ἀναταράζουν καὶ τῆς δίνουν μιὰν ἐπαναστατικὴ καὶ βλοσυρὴ ἀνάταση θυμοῦ καὶ καταφρόνιας. Πρέπει κανεὶς πολὺ ν' ἀγαπήσει καὶ πολὺ ν' ἀπατηθεῖ γιὰ νὰ φτάσει στὴν ἀπαρηγόρητη αὐτὴ καὶ βαθιοστόχαστη ἀντίληψη τῆς κουφότητας κι ἀδειοσύνης κάποιων μεγάλων φανφαρόνικων λέξεων.

Γι' αὐτὸ καὶ τὸ ὕφος καὶ τὰ λόγια καὶ τὰ θέματα ποὺ διαλέγει ἡ Γαλάτεια ἔχουν κάποια ἐπαναστατικότητα σπασμοῦ καὶ λυγμοῦ συγκρατημένου, ποὺ βουβοσπαράζει κάτω ἀπὸ τὴν εἰρωνικὴ γαλήνη τῆς ἐπιφάνειας καὶ ποτὲ δὲ θὰ πίστευε κανεὶς πὼς χέρι γυναικήσιο τόσο λεπτὸ καὶ τόσο ὄμορφο θὰ μποροῦσε ποτὲ μὲ τόσο τραχύτατες γραμμὲς νὰ στιγματίσει, σὰ μὲ πυρωμένο σίδερο, τὸ γαλήνιο πρόσωπο τῆς Ζωῆς. Χωρὶς ρομαντικότητες καὶ λιγοθυμητὰ παιδίστικα μπροστὰ στὰ ἡλιογέρματα κι ἀναστενάγματα ὑστερικὰ κάτω ἀπὸ τὸ φεγγάρι, χωρὶς αἰστηματικότητες ἐρωτικές, ὡς θᾶταν φυσικὸ στὰ εἰκοσιπέντε της τὰ χρόνια καὶ στὴν ὀμορφιὰ τοῦ κορμιοῦ της—κοιτάζει μὲ διαπεραστικὴ βαθύτητα καὶ τὶς πιὸ ἀσήμαντες λεπτομέρειες τῆς ζωῆς καὶ βρίσκει σὲ μιὰ βίζιτα, σὲ μιὰ φλυαρία φιλενάδας της, σὲ μιὰ συζήτηση, σ' ἕναν περίπατο, σ' ἕνα χορό, σὲ χίλια δυὸ καθεμερνὰ καὶ πολυσυνηθισμένα, τὰ κρυφὰ μικρούτσικα ἐλατήρια ποὺ κινοῦνε κ' ἐξηγοῦν ὅλη μας τὴ ζωή.

Θᾶχει, φαίνεται, πάρα πολλὰ δεῖ καὶ πάρα πολλὰ ὑποφέρει στὴ ζωή της, κ' ἔτσι μπόρεσε νὰ βουτήσει βαθιὰ στὴν πραγματικότητα καὶ νὰ διαπεράσει τὴν ἀπατηλή, φανταχτερὴ ἐπιφάνεια ὅπου σταματᾶ τὸ πλῆθος καὶ ν' ἀγγίξει τὸ βυθό της ποὺ εἶναι ὅλο ἄμμος κι ὅλο ψεύτικα, γυαλιστερὰ πετράδια.

Κ' ἔτσι ἐξηγοῦνται ὅλες της οἱ ἰδιότητες:

Ἡ *εἰρωνεία* της ποὺ πονεῖ καὶ σπαρταρᾶ ἀνάμεσα στὰ χτυπητά της γέλια, ἡ *εἰλικρίνειά* της ποὺ κάνει κακὸ ἔτσι ἀπότομα ποὺ λέγεται κ' ἔτσι ὠμὰ ποὺ ρήχνεται, ἡ *παρατηρητικότητά* της ἡ ἀδιάκριτη, ποὺ σὲ χάνει καὶ χαμηλώνεις τὸ βλέμμα, ζητώντας τοῦ κόσμου νὰ κρύψεις τὴ σκέψη σου, ποὺ τὴ διαβάζει Ἐκείνη, ἀδιάφορη καὶ περιφρονητική, ἀπάνω στὸ μέτωπό Σου, καὶ τέλος ἡ *ἀπογοήτεψή* της, ποὺ τὴν κάνει νὰ θέτει μὲ κάποιαν ἀριστοκρατικιὰ ναυτίαση ὅλα τὰ πράματα κι ὅλα τὰ πρόσωπα στὴ θέση ποὺ τοὺς ταιριάζει, ἀποσπώντας μὲ ὀργὴ ἀποπάνω τους τὶς ἀποκριάτικες μάσκες τῆς φαινομενικῆς τους λαμπρότητας.

Κ' ἔτσι, γύρω στὰ μεγάλα της προτερήματα ριζώνουν καὶ κισσοπλέκουνται καὶ τὰ μεγάλα της ψεγάδια.

Γιατὶ σὲ μιὰ γυναίκα τόσο νέα καὶ λεπτὴ τοῦ κάκου ζητοῦμε κάποια ἤσκινα, γαλάζια μονοπάτια ποὺ νὰ ξεκουραστεῖ τὸ μάτι μας, ἀπὸ τὸ τραχύτατο φῶς τῆς μεσημεριάτικης, ἀνήσκιωτης Ἀλήθειας. Κάτι ἄλλο τῆς ζητοῦμε. Κάτι μπλέ, κάτι μαλακὸ κι ἀνήξερο, κάποια μάτια ποὺ νὰ ξέρουν νὰ χαμηλώνουν καὶ νὰ ξέρουν νὰ σωπαίνουν, μιὰ ψυχὴ πιὸ γυναικήσια καὶ πιὸ ἀφελή, ποὺ νὰ πιστεύει σὲ μερικὲς ὡραῖες ἀπάτες καὶ νὰ πέφτει σὲ ὅλες τὶς λουλουδοσκεπασμένες παγίδες τῆς ζωῆς.

*

Χωρὶς νὰ τὸ ξέρει, ἄθελα κ' ὑποσυνείδητα, ἡ κοινωνία μισεῖ μὲ τὸ δίκιο της καὶ κατατρέχει πολὺ σωστά, τὶς τέτοιες ὑπερφυσιολογικὲς γυναικήστικες ψυχὲς ποὺ κάπου κάπου ὑψώνουνται ἀντάρτικα ἀνάμεσα στὶς εὐκολόσπαστες γαλήνες τῶν σπιτιῶν καὶ ξεσκίζουν τὶς ὀμορφότατες μάσκες ποὺ παίρνει ἡ ζωὴ καὶ ὁ Θάνατος γιὰ νὰ διπλοθεμελιώνουν καὶ νὰ δικαιολογοῦν τὸ φριχτὸ οἰκοδόμημα τῆς Ὕπαρξης.

Θᾶτανε τρομερὸ μαρτύριο ἡ ζωή μας, ἂν γυρίζοντας τὸ βράδυ σπίτι μας, ὕστερα ἀπὸ τὸν ἀγῶνα μιᾶς ἡμέρας, βρίσκαμε στηλωμένα ἀπάνω μας, καρφωμένα ἀπάνω στὸ μέτωπό μας, ἐρευνητικὰ κι ἀνήλεα καὶ τόσο πολύξερα δυὸ τέτοια ὁλάνοιχτα μάτια. Ἔχομε ἀνάγκη νὰ μᾶς ἀγαποῦνε, νὰ μὴ μᾶς πολυξέρουν, νὰ μᾶς πιστεύουν, νὰ γέρνομε ἀπάνω τους καὶ ν' ἀγναντεύομε πέρα κι ἀλάργα τὴ γαλήνη τὴ φωτεινιὰ τῶν ὡραίων ζώων καὶ τὴν ἀφοσίωση τὴν ἀπατημένη καὶ μωρόπιστη τῶν ἀνήξερων γυναικῶν.

Ὄχι νὰ μᾶς ἀναλύουν καὶ νὰ μᾶς σκίζουν καὶ τοὺς ἐφτὰ πέπλους τῆς ψυχῆς καὶ νὰ κοκκινίζομε καὶ νὰ ντρεπόμαστε καὶ νὰ μὴν ἔχομε μιὰ γαλαζοήσκιωτη γωνιὰ τοῦ σπιτιοῦ ἢ τοῦ κρεβατιοῦ γιὰ νὰ κρυφτοῦμε.

Ὅλα αὐτὰ ἀπὸ τὸ ὁρμέμφυτο, ποὺ ποτέ του δὲ λαθεύει, τὰ νοιώθει ἡ κοινωνία καὶ σὲ τέτοιες ἀντάρτισσες γυναίκες ὑψώνεται ἔχτρα καὶ ἀπειλητική—θαμπὰ θολομαντεύοντας τὸ μεγάλο κοινωνικὸ κίντυνο ποὺ ἐγκυμονοῦν τὰ λόγια καὶ τὸ παράδειγμά τους.

Εἶναι κάποιες ψευτιὲς ποὺ εἶναι ἀπαραίτητες γιὰ νὰ ζήσει ἡ ζωή, εἶναι κάποια μάτια κλειστὰ—ποὺ ἂν ξυπνοῦσανε ὁ ἄνθρωπος θὰ ὑπόφερνε μαρτύριο—τὸ μαρτύριο τοῦ Κάϊν ποὺ κυνηγιέται ἀπὸ τὸ ἀκοίμητο μάτι τοῦ Θεοῦ καὶ ὑπάρχουν ἤσκιοι ποὺ μύριες φορὲς πιὸ πολὺ ἀξίζουν ἀπὸ τὸ ἀνελέημονο φῶς τοῦ καταμεσούρανου ἥλιου.

ΓΑΒΡΙΗΛ Δ' ΑΝΝΟΥΝΤΣΙΟ

Η ΤΖΟΚΟΝΤΑ*)

Ν. ΠΟΡΙΩΤΗΣ μεταφραστής

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ *(τρομαγμένη, παρακαλῶντας.)* Συλβία, Συλβία. συλλογίσου ἀκόμα μιὰ στιγμή! Στοχάσου τί κανεις!

ΣΥΛΒΙΑ. Δὲ σοῦ ζητῶ βοήθεια. Σοῦ ζητῶ νἀρθῆς μαζί μου μονάχα ὡς τὴν πόρτα. Γιὰ τὰ λοιπά, εἶμ' ἀρκετὴ μονάχη μου· εἶναι μάλιστα ἀπαραίτητο καὶ νὰ μένω μόνη. Ἔρχεσαι; Τί ὥρα εἶναι; *(Στρέφει γιὰ νὰ δῆ τὴν ὥρα· πηγαίνει πρὸς τὸ τραπέζι.)*

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ *(σταματῶντάς τη.)* Μή, σὲ παρακαλῶ! Δῶσε ἀκρόαση στὰ λόγια μου, Συλβία! Ἡ καρδιὰ μοῦ λέγει πὼς δὲ μπορεῖ νὰ βγῆ καλὸ ἀπὸ αὐτὸ ποὺ θὲς νὰ κάνης. Δῶσε ἀκρόαση στὰ λόγια τῆς ἀδερφῆς σου. Σὲ ψυχοπαρακαλῶ!

*) Ἡ ἀρχὴ στὸ 344 φύλλο.

ΣΥΛΒΙΑ *(μ' ἕνα κίνημα ἀνυπομονησίας.)* Μὰ δὲν ἔχεις λοιπὸν καταλάβει ἀκόμα τί παίζω ἐγὼ τούτη τὴ στιγμή Ἄσε με. Πάω μόνη μου *(Σκύβει ἀπάνω στὸ τραπέζι, κυττάζει τὴν ὥρα.)* Εἶναι τέσσερες. Δὲν ἔχω οὔτε στιγμὴ νὰ χάνω. Ἔχεις κανέν' ἀμάξι κάτω;

(Ἡ βροχὴ θροεῖ ἄξαφνα ἀπάνω στὰ δέντρα τοῦ κήπου.)

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Δὲν ἀκοῦς; τί κατακλυσμός; Μὴν ἐβγῆς! Ἄς τὰ ὅλα γι' αὔριο. Ἔλα, ἄκουτε. *(Προσπαθεῖ νὰ τὴν τραβήξη.)* Περίμενε τουλάχιστο νὰ περάσῃ ἡ βροχή.

ΣΥΛΒΙΑ. Δὲν ἔχω οὔτε στιγμὴ νὰ χάνω. Ἀνάγκη νὰ εἶμ' ἐκεῖ, πρὶν ἀπὸ κείνη· ἀνάγκη νὰ μὲ βρῆ αὐτὴ ἐκεῖ, σὰ στὸ σπίτι μου. Καταλαβαίνεις; Ἄσε με. Γλήγορα τὸ καπέλλο, τὸ παλτό, τὰ γάντια... Γιωβάννα!

(Περνᾶ στὴ δίπλα τὴν κάμαρα, κράζοντας τὴν παρακόρη της. Ἡ Φραντζέσκα Δόνη, περίφοβη, πηγαίνει πρὸς τὸ παράθυρο, ὅπου χτυπᾶ ἡ βροχή.)

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Θεέ μου! Θεέ μου! *(Κυττάζει στὸν κῆπο· φωνάζει.)* Λούκιε! Λούκιε! *(Στρέφει πρὸς τὴν πόρτα, ὅπου ἔχει φύγει ἡ ἀδερφή της.)*

ΣΥΛΒΙΑ *(καθὼς ξανάρχεται, λαχανιασμένη.)* Νᾶμαι ἕτοιμη. Ἄφησα ἐκεῖ τὴ Μπεατα καὶ κλείει. Ἤθελε νὰ βγῆ ἔξω μαζί μου. Σὺ μεῖνε, σὲ παρακαλῶ: πήγαινε νὰ τὴν παρηγορήσης. Ἐγὼ βγαίνω μόνη μου. Παίρνω τὸ ἀμάξι σου. Καλὴν ἀντάμωση. *(Κάνει νὰ φιλήσῃ τὴν ἀδερφή της.)*

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Πηγαίνεις λοιπόν; Εἶν' ἀποφασισμένο;

ΣΥΛΒΙΑ. Πηγαίνω.

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Ἔρχομαι μαζί σου.

ΣΥΛΒΙΑ. Πᾶμε *(Ἄθελα, στέκεται καὶ στρέφει ὁλόγυρα τὰ μάτια, σὰ νὰ θέλῃ νἀγκαλιάσῃ μ' ἕνα βλέμμα ὅλα τὰ πράγματα τἀγαπημένα. Οἱ κουρτίνες σαλεύουν· ἡ βροχὴ πέφτει μὲ ὁρμή. Ἡ Συλβία ἀναστενάζει τὴ νοτισμένη εὐωδία ποὺ μπαίνει ἀπὸ τὰ παράθυρα. Μόνο γιὰ μιὰ στιγμὴ τὸ τεντωμένο δοξάρι τῆς θέλησής της χαλαρώνεται.)*

— Ἡ μυρουδιὰ τῆς γῆς...

(Ἀνατριχιάζει βλέποντας νὰ παρουσιάζεται ἄξαφνα στὸ κατῶφλι, ὅπου αὐτὴ ἑτοιμάζεται νὰ περάσῃ, τὸ Λούκιο, γεμάτο πυρετό, μὲ ξέσκεπο τὸ κεφάλι, μὲ τὰ μαλλιὰ καὶ τὰ ροῦχα μουσκεμένα ἀπ' τὴ βροχή. Κυττάζονται. Στιγμὴ βαρύτατης σιωπῆς.)

ΛΟΥΚΙΟΣ *(μὲ βραχνὴ φωνή.)* Πᾶς ἔξω;

ΣΥΛΒΙΑ. Ναί, πάω ἔξω.

Καὶ γι' αὐτὸ μέσα ἀπὸ τὸ θαμασμὸ ποὺ νοιώθομε γιὰ τὴν εἰλικρίνεια καὶ τὴν ἐπαναστατικότητα καὶ τὴ σπαρταριστὴ ἀνάλυση τοῦ Ridi Pagliacio τῆς Γαλάτειας—(εἴδατε ; εἶναι σὰν ἕνας ἄνθρωπος ζωντανός, ξαπλωμένος σ' ἕνα μάρμαρο καὶ χωρὶς νὰ τὸν χλωροφορμίσουν τοῦ σκίζουνε τὴ σάρκα καὶ τοῦ τριχοτομοῦν τὰ νεῦρα καὶ τοῦ πιάνουν μὲ τὴν τσιμπίδα τὴν καρδιὰ ποὺ σπαρταρᾶ καὶ θέλει νὰ φύγει...) μιὰ δυσφορία μᾶς κυριεύει, μιὰ παράξενη συστολή, κάτι τι ποὺ πολὺ ἀπότομα πέφτει καὶ πολὺ κυνικότατα ξεσκεπάζεται κι ὁρμᾶ.

Εἶναι ἴσως πρόληψη, ἴσως συνήθεια, ἴσως ἀνάγκη ψυχολογική, τὴ γυναίκα νὰ τὴ θέλομε τελείως γυναίκα, ἀδύνατη κ' εὐκολόσπαστη κ' εὐκολοσυγκίνητη, ποὺ νὰ μισεῖ τὴν ἀλήθεια ὡς κάτι τι ἐνάντια στὸν προορισμό της καὶ ν' ἀγαπᾶ «φύσει» τὴν ψευτιὰ καὶ τὴν ὑποκρισία καὶ τὶς χίλιες δυὸ ἀπόχρωσες τοῦ ἀτλαζιοῦ καὶ τὶς χίλιες δυὸ ἡδονικὲς ἀνατριχίλες τῆς θάλασσας καὶ τῆς γάτας.

Κι ὅταν στὴν Τέχνη ἐξωτερικευτεῖ μιὰ γυναίκα ψυχόρμητα νοιώθομε πὼς τότε μόνο θὰ δημιουργήσει ἔργα μεγάλα, ὅταν ἀποτυπώσει τέλεια τὰ κυματιστά της αὐτὰ καὶ ὄπουλα καὶ τίγρινά της φυσικὰ—καὶ ὄχι ὅταν τὸ μικρό της τὸ χέρι ποὺ πρέπει πάντα νὰ μᾶς δροσίζει καὶ νὰ μᾶς κλεῖ τὰ μάτια, σμίγει μὲ τὸ μεγάλο τὸ ἀδρὸ χέρι τοῦ ἄντρα καὶ θέλει νὰ ρήξει κάτω τὰ γλυκότατα ξόβεργα ποὺ πλάνα κρύβουνται κ' ἐνεδρεύουν ἀνάμεσα στὰ φύλλα τῆς Ὕπαρξης γιὰ νὰ μᾶς γλυκάνουν τὴ ζωὴ σκλαβώνοντάς τηνε.

*

Κι ἀκόμα πιὸ πολὺ—δὲν ξέρω—ἡ δυσφορία ποὺ μοῦ γεννᾶ τὸ Ridi Pagliacio, ἀναβρύζει ἴσως ἀπὸ κάποια βαθύτερη, μυστικότερη πηγή. Ἡ Γυναίκα ποὺ ὅταν ἀγαπήσει ἀντὶ τὰ συρθεῖ στὰ πόδια τοῦ Κυρίαρχού της, σκλάβα, ὑψώνεται τόσο ἀδιάντροπα καὶ βεβηλώνει τὴν ἀγάπη της δημοσιεύοντάς τηνε,—μοῦ κάνει κακό, εἶναι σὰ ν' ἀνοίγει τὴν κάμερά της, εἶναι σὰ ν' ἀνασηκώνει τὶς κουρτίνες τοῦ κρεβατιοῦ της καὶ προσκαλεῖ ὅλο τὸν κόσμο νὰ σκύψει ἀπάνω στὰ σεντόνια καὶ νὰ δεῖ καὶ νὰ λερώσει μὲ τὰ χέρια του τὰ τσαλακωμένα, μουσκεμένα προσκεφάλια καὶ νὰ μολύνει μὲ τὰ περίεργά του, τ' ἀκάθαρτα βλέμματα, τὶς ἱερὲς σεμνότητες τῆς ἀσεμνότατης ἡδονῆς.

Ὄχι, πιὸ ντροπαλὴ καὶ πιὸ συμαζεμένη καὶ πιὸ σεβαστὴ πρέπει νὰ εἶναι ἡ γυναικησια ἀγάπη. Ὅ,τι κι ἂ λέμε, ὁ ἀληθινὸς ρόλος τῆς γυναίκας εἶναι ν' ἀγαπᾶ, νὰ πονεῖ, νὰ χαίρεται καὶ νὰ σωπαίνει. Καὶ ὄχι νὰ σηκώνεται καὶ νὰ δρασκελίζει τὸ κατώφλι τοῦ σπιτιοῦ της καὶ νὰ βγαίνει στὰ τρίστρατα μεσόγυμνη καὶ νὰ δείχνει σ' ὅλους τοὺς διαβάτες, κλαψιάρα, τὰ μπράτσα της τὰ μπλαβισμένα ἀπὸ τὰ φιλήματα τοῦ Ἀγαπητικοῦ, καὶ τὴν ψυχή της τὴν κουρελιασμένη καὶ καταξεσκισμένη ἀπὸ μιὰν ἄσπλαχνη κι ἀνελέημονη ἀγάπη. Ὅσο ὡραῖα κι ἂν ἁπλώνει τὰ χέρια της καταμεσὶς τοῦ δρόμου, ὅσο τέλεια κι ἂν καταριέται ἢ εἰρωνεύεται ἢ προσκαλεῖ τὸν ἄντρα,—πάντα τὸ θέαμα αὐτὸ μᾶς σφίγγει τὴν καρδιὰ καὶ μᾶς ἔρχεται νὰ πάρομε τὴ Γυναίκα αὐτὴ καὶ νὰ τὴν πάμε σπίτι της καὶ νὰ διπλοκλειδώσομε τὴν πόρτα καὶ νὰ τὴ βάλομε νὰ καθίσει σ' ἕνα μαλακὸ ντιβάνι καὶ νὰ τῆς δώσομε πραϋντικὰ καὶ νὰ τῆς θέσομε πάγο στὸ κεφάλι, γιὰ νὰ συνέλθει.

Ἀφοῦ καὶ σὲ μᾶς τοὺς ἄντρες πολλὲς φορὲς ἔρχεται στὰ μάγουλα καὶ τὰ κάνει κατακόκκινα ἀπὸ τὴ ντροπὴ ἡ ἀγανάχτηση ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ μας, γιατὶ ἀνοίγομε τόσο ἐκπορνευτικὰ τὴν ψυχή μας στὸν ὄχλο καὶ ὁρκιζόμαστε νὰ κλειστοῦμε γιὰ πάντα μέσα στὸ φεουδαλικὸ πύργο τῆς ἀκαταδεχτοσύνης μας καὶ τῆς ἀγνότατης σιγῆς καὶ νὰ ἐξωτερικεύομε τὴν ὀμορφιὰ ποὺ νοιώθουμε μέσα μας, ζώντας τη μέσα σὲ ἔργα καὶ ὄχι γράφοντάς την ἀπάνω σὲ χαρτί.

Κι ἂν στοὺς ἄντρες γεννιέται τόσο συχνὰ ἡ «αἰδὼς» αὐτὴ κ' ἡ συστολὴ νὰ γυμνώνομε τὴν ψυχή μας στὴν ἀγορὰ καὶ στὶς πλατεῖες, στὴ Γυναίκα πρέπει νὰ εἶναι αἰώνια κ' ἐπιταχτικὴ γιὰ τὴ φυσικιὰ ντροπαλοσύνη τοῦ φύλου της. Γι' αὐτὸ μοῦ κάνει κακὸ καὶ προσβάλλει πολλὲς μέσα μου λεπτότητες, ἡ Γυναίκα ποὺ ξεπετιέται ἔτσι ἀνυπόταχτα στοὺς φυσιολογικούς της νόμους καὶ μιλεῖ τόσο θαρρετὰ καὶ μὲ τόση τρομαχτικὴ εἰλικρίνεια γιὰ ὅ,τι ἱερὸ καὶ λειτουργικότατο ἔχει ἡ γυναίκεια ζωὴ—γιὰ τὴν Ἀγάπη. Κρύφτω καὶ μὲ τὰ δυό μου τὰ χέρια τὸ πρόσωπο γιὰ νὰ μὴ δῶ πὼς χυμᾶ σὰν τσιγγάνα χορεύτρα στὰ σταυροδρόμια καὶ ρήχνει κάτω ἕνα-ἕνα τοὺς πέπλους τῆς ψυχῆς της καὶ χορεύει τὸν κόρδακα τῆς δημόσιας ἐξομολόγησης.

Τὸ νὰ δείχνει κανεὶς τὸ σῶμα του δὲν εἶναι τόσο ἄσεμνο ὅσο νὰ δείχνει τὴν ψυχή του καὶ μιὰ Γυναίκα πρέπει νὰ κρύβει τὶς πληγὲς τῆς καρδιᾶς της πολὺ πιὸ προσεχτικὰ καὶ πολὺ πιὸ σεμνὰ παρ' ὅσο κρύβει τὸ στῆθος της.

Ἔτσι νομίζω.

Κ' ἔτσι καὶ μόνο μπορῶ νὰ ἐξηγήσω τ' ἀντιφατικὰ συναιστήματα—τοῦ θαμασμοῦ καὶ τῆς δυσφορίας—ποὺ μοῦ γεννᾶ τὸ Ridi Pagliacio.

Κι ἀκόμα ἔτσι καὶ μόνο ἐξηγῶ γιατὶ γιὰ μένα ἡ Γαλάτεια νὰ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ ὡραιότερα καὶ σπαραχτικότερα θεάματα ποὺ εἶδα στὴ ζωή μου.

Ἡράκλειο (Κρήτης).

ΚΑΡΜΑ ΝΙΡΒΑΜΗ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΞΑΔΕΡΦΗ ΜΟΥ

Β'.

Ἀγαπημένη μου,

Συχνὰ κάποια ἐπεισόδια ἀνεξάρτητα ἀπὸ μᾶς, δλωσδιόλου ξένα κι ἄσχετα, ἔρχουνται ξαφνικὰ καὶ μπαίνουνε στὴ ζωή μας, καὶ περνοῦνε ἀνάμεσά μας, καὶ μᾶς ἀφίνουνε φεύγοντας ἀξέχαστες ἐντύπωσες, καὶ τὸ σπουδαιότερο, μᾶς κάνουνε καὶ μεταλλάζουμε πεποίθησες βαθυοριζωμένες ποὺ νομίζαμε πὼς τίποτε δὲ θἄτανε ἱκανὸ νὰ μᾶς τὶς ἀγγίξει ποτέ. Μὰ καλύτερα ἄκουσε τί μοῦ συνέβηκε, ἀπὸ τὴν ἀρχή...

Ἔχτὲς εἴμουν μονάχη σπίτι. Λείπανε ὅλοι, κ' ἐγὼ εἴμουν λυπημένη καὶ πιὸ ἄρρωστη ἀπὸ ἄλλες φορές. Μὴν ἔχοντας τί νὰ κάνω, καθόμουν στὸ παράθυρο, κ' ἔβλεπα μέσα ἀπὸ τὰ κλειστὰ τζάμια τοὺς ἀραιοὺς διαβάτες ποὺ περνοῦσανε πότε πότε βιαστικὰ καὶ χάνουνταν στὸ γύρισμα τοῦ δρόμου...

Ποῦ πηγαίνανε, ποῦ τρέχανε ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἀθρῶποι μὲς στὴ βροχή, τὸ καταλάβαινα ἀπὸ τὶς φορεσιές τους, ἀπὸ τὸ περπάτημά τους ἀκόμα. Ἔτσι δὲ μοῦ εἴτανε δύσκολο νὰ νοιώσω, πὼς ἐκεῖνος ἐκεῖ ποὺ φοροῦσε τὸ βαρὺ πανωφόρι καὶ προχωροῦσε σφυρίζοντας, διευθύνουνταν σὲ κάποιο σπιτὸ σπίτι ποὺ τὸν περίμενε τὸ ἀναμένο τζάκι, ὅπως ἐπίσης δὲ μοῦ εἴταν δύσκολο νὰ παρακολουθήσω τὸ φτωχὸ ἐκεῖνον ἐργάτη ποὺ πήγαινε σκυφτὸς μὲ σηκωμένους τοὺς ὤμους ἀπὸ τὸ κρύο, μάταια γυρεύοντας νὰ ζεστάνει τὰ χέρια του στὶς τσέπες τοῦ ἀλαφροῦ του σάκκου. Αὐτὸν τὸν περίμεναν παιδάκια ξυπόλυτα ποὺ τρέμανε κεῖ ποὺ παίζανε στὴ λασπωμένη αὐλή, ἐνῶ ἡ μάννα τους χλωμὴ κι ἀνήμπορη, ποιός ξέρει ἂ δὲν κρατοῦσε στὴν ἀγκαλιά της καὶ κανένα νεοφερμένο μωρὸ κακεχτικὸ κι ἀρρωστιάρικο...

Καταλαβαίνεις. Ὅλες αὐτὲς οἱ εἰκόνες ποὺ περ-

ΛΟΥΚΙΟΣ. Τί χλωμὴ ποὺ εἶσαι ! *(Ἡ Συλβία φέρνει τὸ χέρι της στὸ μάγουλό της.)* Ποῦ πᾶς ; Ἄνοιξαν τὰ οὐράνια. *(Πιάνει τὰ μαλλιά του ποὺ στάζουνε.)*

ΣΥΛΒΙΑ. Εἶν' ἀνάγκη νὰ πάω ἔξω. Δὲ θἀργήσω πολὺ νὰ γυρίσω. Εἶναι ἡ Μπεάτα ἀπὸ κεῖ, καὶ κλαίει γιατὶ ἤθελε νὰ ἔρθῃ μαζί μου. Πήγαινε νὰ τὴν παρηγορήσῃς : πές της πὼς θὰ τῆς φέρω ἴσως κάτι τι ὡραῖο

(Ὁ Λούκιος μ' ἕνα ἐξαφνικὸ κίνημα τῆς πιάνει τὰ χέρια καὶ τὴν κυττάζει καλὰ καλὰ στὰ μάτια.)

ΣΥΛΒΙΑ *(χωρὶς νὰ χάσῃ τὴ δύναμή της, μὲ τόνο καθαρὸ καὶ σταθερό.)* Τί ἔχεις, Λούκιε ;

(Ἐκεῖνος χαμηλώνει τὰ βλέφαρα. Αὐτὴ ἐλευθερώνει τὰ χέρια της, κινῶντάς τα δυνατὰ ὡς γιὰ νὰ τὸν ἀποχαιρετήσῃ. Ἡ ἀλύγιστη θέλησή της ἀντιλαλεῖ στὴ ζωηρὴ φωνή της.)

— Καλὲς ἀνταμώσες ! Πᾶμε, Φραντζέσκα ! Εἶναι ὥρα.

(Φεύγει μὲ γοργὸ βῆμα καὶ τὴν ἀκολουθεῖ ἡ ἀδερφή της. Ὁ Λούκιος Σεττάλας μένει μὲ σκυφτὸ κεφάλι, κλονούμενος, μὲ τὸ βάρος μιᾶς σκέψης ποὺ τονὲ χτύπησε σὰν κεραυνός.)

ΜΕΡΟΣ Γ'.

(Δωμάτιο ἀψηλὸ κ' εὐρύχωρο, φωτισμένο μὲ φεγγίτη, σκεπασμένο μὲ σκοτεινόχρωμες ταπετσαρίες Στὸν τοῖχο τοῦ βάθους εἶναι ἕνα ὀρθογώνιο ἄνοιγμα, ἀρκετὰ μεγαλήτερο ἀπὸ πόρτα, ποὺ πηγαίνει πρὸς τὸ πλαϊνὸ ἐργαστήρι τοῦ ἀγαλματοποιοῦ. Ἐπάνω στὸ ἐπιστύλιο εἶναι στερεωμένα μερικὰ κομμάτια ἀπὸ τὴ φειδιακὴ ζωφόρα τῶν Παναθηναίων ἔμπρὸς στοὺς δυὸ παραστάτες εἶναι στυλωμένα δυὸ μεγάλα φτερωτὰ ἀγάλματα, «ἀνεμοντυμένα» : ἡ Νίκη τῆς Σαμοθράκης κ' ἐκείνη ποὺ σκάλισε ὁ Παιώνιος γιὰ τὸ δωρικὸ ναὸ τῆς Ὀλυμπίας, τὸν ἀφιερωμένο στὸ Δία κλείνει τὸ ἄνοιγμα μιὰ κόκκινη κορτίνα.

Στὸ δεξὶ τὸν τοῖχο, μιὰ πόρτα κρύβεται ἀπὸ μιὰ πορτιέρα βαρειὰ καὶ πλούσια· στὸν ἀριστερό, ἕνα παραπόρτι τοῦ τοίχου σκεπάζεται ἀπὸ τὴν ταπετσαρία. Πλατύτατα ντιβάνια, σκεπασμένα μὲ στρωσίδια καὶ μαξιλάρια, εἶναι στημένα περίγυρα. Τἀγάλματα εἶναι βαλμένα τεχνικά, γιὰ νὰ βοηθοῦν τὴ συλλοὴ καὶ τὸνειρο : ἕνα χερόβολο ἀστάχυα μέσα σ' ἕνα χάλκινο βάζο στέκεται ἔμπρὸς στὸ ἐλευσινιακὸ ἀνάγλυφο τῆς Δήμητρας· ἕνας μικρὸς μπρούντζινος Ἑρμῆς ἐπάνω σ' ἕνα στῦλο ἀπὸ ἀρχαῖο πράσινο μάρμαρο στέκεται ἔμπρὸς στὴ Μέδουσα τῶν Λουδοβίζη.

Τὸ αἴσημα ποὺ ἐξωτερικεύει ἡ ὄψη τοῦ τόπου εἶναι ἐντελῶς διαφορετικὸ ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ γλυκαίνει τὴν κάμαρα τοῦ ἄλλου σπιτιοῦ, ποὺ ἀγναντεύει τὴν εὐλαβητικὴ ρυχυύλα. Τὸ διάλεγμα κ' οἱ ἀναλογίες ὅλων τῶν σχημάτων φανερώνουν ἐδῶ τὴ λαχτάρα πρὸς μιὰ σαρκικὴ ζωή, νικηφόρα καὶ δημιουργική. Οἱ δυὸ θεϊκὲς Μαντατοφόρες θαρρεῖς καὶ ἀναδεύουν καὶ πλαταίνουν ἀκατάπαυτα τὸν κλειστὸν ἀέρα μὲ τὴ φόρα ποὺ ἔχει τὸ ἀπέραντο φτερούγισμά τους.)

ΣΚΗΝΗ Δ'.

(Ἡ ΣΥΛΒΙΑ εἶναι στὴ μέση τῆς κάμερας, ὀρθή, ἔχοντας κιόλα ἀφησμένο τὸ καπέλλο, τὸ παλτὸ καὶ τὰ γάντια. Λὲς καὶ γυρεύει νὰ ξαναγνωρίσῃ τὰ πράματα, πὲς νὰ τὰ ξανακάμῃ γνώριμά της, νὰ ξανάρθῃ σ' ἐπικοινωνία μαζί τους, νὰ μὴ νοιώθῃ τὸν ἑαυτό της ξένο ἐκεῖ μέσα. Συγκρατεῖ τὴν ἀγωνία της, ἔμπρὸς στὰ μάτια τῆς ἀδερφῆς της. Ἡ ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ ΔΟΝΗ εἶναι καθισμένη, γιατὶ τὰ γόνατα τῆς τρέμουνε κ' ἡ καρδιὰ τῆς χτυπᾷ πάρα πολὺ δυνατά.)

ΣΥΛΒΙΑ *(κυττάζοντας ὁλόγυρα.)* Παράξενο : φαίνεται πιὸ μεγάλο...

νούσανε ζωντονὲς ἀπὸ τὰ μάτια μου, δὲν εἶχανε τί ποτε τὸ χαρούμενο, ἃ λογαριάσεις πὼς ἔβρεχε ἀκατάπαυστα, πὼς εἴμουν ὁλομόναχη, καὶ πὼς εἶχ' ἀποφασίσει νὰ μὴν ξοναδῶ τὸ Λώρη ..

. . . . . .

...Καὶ χτύπησε βιαστικὰ ἡ πόρτα τοῦ δρόμου καὶ ρήχτηκε μέσα μιὰ γυναίκα. Μιὰ γυναίκα νέα μ' ἕνα παιδὶ κοιμισμένο στὴν ἀγκαλιά της καὶ μοῦ μίλησε ταραγμένα καὶ γλήγορα αὐτὰ τὰ λόγια :

—«Κυρία, καλή μου κυρία, ἄφισέ με νὰ μείνω ἐδῶ· μὴ μὲ διώξεις. Σὲ παρακαλῶ κάμε γιὰ τὸ παιδί μου. Ἂ μὲ διώξεις θὰ σκοτωθῶ!» Μιὰ γυναίκα νέα, πολὺ νέα, κι ὀμορφότατη, μ' ἕνα παιδάκι κοιμισμένο στὴν ἀγκαλιά της μὲ παρακαλοῦσε νὰ μὴν τὴ διώξω! Νὰ σοῦ πῶ, νὰ προσπαθήσω νὰ ζωγραφίσω τί αἰστανόμουν ἔτσι ποὺ τὴν ἔβλεπα, μοῦ εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατο. Ἔπειτα ἡ ἀπόλυτη ἡσυχία τοῦ σπιτιοῦ, ἡ νευρικὴ κατάσταση ποὺ εὑρισκόμουν, ὁ μελαχολικὸς δρόμος ποὔχανε πάρει οἱ στοχασμοί μου ἐκεῖ μέσα στὴ μοναξιά...

Στὴν ἀρχὴ κάποια ἀνησυχία καὶ κάποιος ἀόριστος φόβος, ἔπειτα ὅσο μιλοῦσε μιὰ μεγάλη λύπη... Καὶ δὲν ἤξερα πῶς νὰ φερθῶ· τὴν ἔβλεπα καὶ δὲν εὕρισκα τίποτε νὰ τῆς ἀποκριθῶ... Εἶχαν μ' ὑσκεμα κυριολεχτικὰ ἀπὸ τὴν κορφὴ ὡς στὰ νύχια· τὰ μαλλιά της εἶταν ἀχτένιστα καὶ φοροῦσε ἀπὸ πάνω ὡς κάτω μιὰ οὐρανιὰ ρόμπα μὲ ντανέλλες. Καὶ τὸ παιδάκι ξακολουθοῦσε νὰ κοιμᾶται ἀκκουμπημένο στὸν ὦμο της. Ἕνα παιδάκι σγουρομάλλικο ξανθό, ἕνα χαριτωμένο μικράκι... Μὰ κι αὐτή! Πόσο εἶταν ὄμορφη! Τὸ σῶμα της εἶτανε καλοκαμωμένο, τὰ μαλλιά της εἶταν πολλὰ καὶ κατσίμαυρα, τὸ πρόσωπό της εἶχε μιὰ εὐγενικότατη ἔκφραση καὶ τὰ μάτια της εἶτανε γεμάτα ἔξυπνη γλυκότητα...

Ἐπιτέλους τῆς εἶπα νὰ καθήσει, νὰ ἡσυχάσει λίγο καὶ κατόπι νὰ μοῦ δηγηθεῖ τί ἔτρεχε, τί ζητοῦσε. Μιζέριες, ἀγαπημένη μου Ὅλη ἡ ζωὴ εἶναι μιζέριες καὶ κακομοιριές!

Μιὰ κοπέλλα ἀπὸ τὴ Σμύρνη, ποὺ ξεπλανεύτηκε ἀπόνα ἀρχοντόπουλο, ποὺ ἐγκατολείφτηκε ἔπειτα καὶ ποὺ σιγὰ σιγὰ πῆρε τὸν κακὸ δρόμο...

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη εἶχε φύγει κρυφὰ ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖο ποὺ πῆγε ἄρρωστη, γιατὶ ἄκουσε τοὺς νοσοκόμους ἀπὸ κεῖ ποὺ βρισκόταν πλαγιασμένη, νὰ λένε πὼς ἡ ἐκκλησία θὰ τῆς ἔπαιρνε τὸ παιδί της νὰ τὸ ἀναθρέψει, γιὰ νὰ μὴ διαφθαρεῖ ἀνάμεσα στὴ ζωὴ τῆς μητέρας του. .

— Μ' ἀκοῦτε, κυρία ; Νὰ μοῦ τὸ πάρουνε θέλουνε. Νὰ μοῦ πάρουνε τὸ παιδάκι μου, ποῦναι ἡ ζωή μου καὶ ἡ λαχτάρα μου. Μὰ δὲ μὲ σκοτώνουνε καλύτερα! Καὶ τί ἄλλο μ' ἀπόμεινε ἀπ' αὐτό ; Καὶ τὸ χάδευε τρυφερὰ κι ὅλο τὸ σκέπαζε μὲ τὸ σάλι ποὺ τὄχε τυλιγμένο, — ἕνα παλιωμένο σάλι ποὺ ποιός ξέρει ἀπὸ ποῦ τὸ πῆρε στὴ βιάση της νὰ φύγει!

Νὰ μοῦ πάρουνε τὸ παιδί μου! Μὰ πῆτε μου, εἶναι δίκιο αὐτό ;

Δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ βρῶ ἐγὼ τὶς λέξες ποὺ μεταχειριζόταν γιὰ νὰ παραστήσει τὸν πόνο της. Κάτι τι περιόδυνο, τόσο βαθύ, πού, σὲ βεβαιώνω, δύσκολα κρατοῦσα τὴ συγκίνησή μου... Καὶ τὸ παιδάκι ποὺ κοιμότανε πάντα ἥσυχα-ἥσυχα κ' εὐτυχισμένα στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μητέρας του!

. . . . . .

Φτωχὸ κορίτσι ἀγάπησε τὸ γιὸ τοῦ ἀφέντη τους. Μιανοῦ μεγάλου χτηματία ποὺ τοὺς εἶχε στὰ πράματά του δουλευτάδες, κι ἀγαπήθηκε ἀπ' αὐτόν. «Κι ὅπως γίνεται πάντα» (ἔτσι εἶπε) ἔπειτα ποὺ τὸ παιδὶ γεντήθηκε τῆς ἔδωκε πολλὰ χρήματα νὰ τὸ μεγαλώσει καὶ νὰ ζήσει κ' ἡ ἴδια δίχως νἄχει ἀνάγκη τοὺς γονέους της, ποὺ τὴν κακομεταχειρίζονταν καὶ τὴ βρίζανε μ' αὐτὸ ποὔκαμε, καὶ τοὺς ἔφερνε τὴ ντροπὴ στὸ σπίτι τους τὸ τιμημένο, καὶ τὰ παρόμοια.

Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο καὶ ἡ φαμήλια ἀνακουφίζουνταν καὶ ἡ τιμὴ ἱκανοποιούνταν καὶ τ' ἀρχοντόπουλο ξεχρέωνε τὴν ὑποχρέωση...

Ἔτσικά, οἱ γονέοι ποὺ στὴν ἀρχὴ εἶταν ἄγρια θάλασσα, μερώσανε σὰν ἄκουσαν τὸ ποσὸν ποὺ προσφέρονταν, τὸ ἀρχοντόπουλο ἡσύχασε, καὶ μόνο τὸ κορίτσι κοκκίνισε ἀπὸ ντροπὴ κι ἀπὸ ἀγανάχτηση σὰν τῆς εἶπανε τὴν πρόταση τοῦ ἐρωμένου της, κι ἀποκρίθηκε πὼς δὲν εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ τὰ χρήματά του κι ὅτι αὐτὴ εἶταν δυνατὴ καὶ θὰ δούλευε νὰ τὸ ζήσει τὸ παιδί της! Οἱ γονέοι ἀγριέψανε πάλι ἀκούοντας τὶς κουταμάρες τῆς κόρης τους, πράμα ποὺ δὲν τὸ περιμένανε, καὶ τῆς φωνάξανε ὀρθὰ κοφτὰ πὼς ἢ ποὺ θὰ δεχόταν τὰ χρήματα ἢ ποὺ ἔπρεπε νὰ κάμει τὸ λογαριασμό της. Σκοπὸ δὲν τὄχανε αὐτοὶ νὰ δουλεύουνε γιὰ τὰ παιδιὰ τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου.

Τί συνέβηκε ; Ἕνα βράδυ ἡ κοπέλλα ἔβαλε τὸ δρόμο ἐμπρός της, χωρὶς νὰ ξέρει οὔτε αὐτὴ γιὰ ποῦ.

Καταλαβαίνεις τὰ παρακάτω...

Καὶ τώρα, μὲ παρακαλοῦσε νὰ τὴν ἀφίσω νὰ μείνει τὴ νύχτα ἐκείνη στὸ σπίτι μας, κι αὔριο πρωΐ πρωΐ νὰ φύγει μὲ τὸ βαπόρι· νὰ φύγει νὰ μὴν τῆς πάρουνε τὸ παιδί της!

Βέβαια δὲν εἶταν δυνατὸ νὰ τῆς ἀρνηθοῦμε νὰ μείνει στὸ σπίτι μας κεῖνο τὸ βράδυ. Ὅλοι βρήκανε πὼς ἔκαμα καλὰ ποὺ τὴν κράτησα, καὶ μόνο κάποια στενοχώρια μᾶς ἐβάρυνε ὅλους νἄχωμε ἀνάμεσά μας μιὰ τέτοια γυναίκα. Ἔτσι μόλις φάγαμε, βιαστικὰ-βιαστικὰ οἱ ἀδερφοί μου κι ὁ πατέρας ἀνεβήκανε στὶς κάμορές τους κι ἀπόμεινα ἐγὼ μαζί της, ὅσο ποὺ νὰ τῆς ἑτοιμάσει ἡ δούλα ἕνα πρόχειρο κρεβάτι στὴν κάμερά μου. Ὅλη τὴν ὥρα ποὺ μείναμε μοῦ μιλοῦσε γιὰ τὴ ζωή της καὶ γιὰ τὰ βάσανά της καὶ κάποτε ἔτσι ἀσυναίσθητα γιὰ τοὺς ἔρωτές της, κ' ἐγὼ τὴν ἄκουα καὶ παρακολουθοῦσα στὰ λόγια της τὴ βαθμιαία ἐξαχρείωση ποὺ παθαίνουν ὅλες αὐτὲς οἱ γυναῖκες, ὅσο κι ἂν εἶναι ἀνώτερες ἀπὸ τὴ ζωὴ αὐτή, ποὺ κάποια ἀνάγκη τὶς ἔβαλε νὰ περάσουνε. Ὅταν ἀνεβήκαμε νὰ κοιμηθοῦμε, στάθηκε κ' ἔκανε τὸ σταυρό της μιὰ ὥρα, φιθυρίζοντας προσευκὲς ἀτέλειωτες.

Ἔ, νὰ σοῦ πῶ λοιπόν : Ὅλη τὴ νύχτα ἐγὼ δὲν ἔκλεισα μάτι. Τὴν ἔβλεπα νὰ κοιμᾶται ἡσυχότατη μὲ τὸ παιδί της στὴν ἀγκαλιά της, καὶ ὅσο τὴν κοίταζα τὴ συχαινόμουν καὶ τὴν ἀηδίαζα! Συλλογιζόμουν πόσο ἔνοχα καὶ πόσο ἀξιοκαταφρόνητα φέρθηκε μὴ θέλοντας νὰ δεχτεῖ τὰ χρήματα ποὺ τῆς δοθήκανε ἄλλοτε, καὶ πόσο ἀξιοκατάκριτη εἶταν ποὺ ἄφισε τὸ σπίτι τοῦ πατέρα της γιὰ λόγους τόσο ἀνόητα ἐγωϊστικοὺς καὶ περήφανους.

Τί κατάλαβε ; Σήμερα εἶταν μιὰ γυναίκα τοῦ δρόμου! φορτωμένη μ' ὅλες τὶς κακίες ποὺ ἀρήκανε στὸ αἷμα της χιλιῶν λογιῶν ἀνθρῶποι.

Τί κατάλαβε : Σήμερα ἡ παλιὰ ἱστορία εἶχε ξεχαστεῖ καὶ τὰ ἐλατήρια ποὺ τὴν ἔσπρωξαν στὸ γκρεμὸ τῆς καταφρόνεσης εἶχανε κ' ἐκεῖνα ἐξαφανιστεῖ μαζί της. Τί ἀπόμεινε ; Μιὰ κοινὴ γυναίκα, ὅπως ὅλες, μὲ δηλητηριασμένη τὴν ψυχή, διεφθαρμένη, ποτισμένη ὡς τὰ κόκκαλα μὲ τὶς εἰκόνες ποὺ ἔφεραν στὰ μάτια της χίλιες ἁμαρτωλὲς νύχτες.

Καὶ σιμά της τὸ παιδάκι αὐτὸ ποὺ μεγαλώνει εὐτυχισμένο σήμερα στὰ χάδια τῆς μητέρας γιὰ νὰ κλάψει αὔριο καὶ νὰ κοκκινίσει ἀπὸ ντροπὴ γιὰ κείνη ποὺ θυσιάστηκε γι' ἀγάπη του. Γι' αὐτὸ ἐγὼ ποὺ στὴν ἀρχὴ εἶχα ξεσταθεῖ ἀπὸ θαμασμὸ μπρὸς στὸ σπάνιο αὐτὸ παράδειγμα τῆς γυναίκας ποὺ δὲν καταδέχεται νὰ πουλήσει τὴν ἀγάπη της, τὴ νύχτα εἶχα

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Τί πρᾶμα ;

ΣΥΛΒΙΑ. Τὸ δωμάτιο. Δὲ φαίνεται πιὰ τὸ ἴδιο...

(Κυττάζει ὁλόγυρα, μὲ τὴν ὄψην ἀνθρώπου ποὺ ἀνασαίνει ἀσυνήθιστον ἀέρα. Στιγμὴ σιωπῆς.)

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ *(ἐννοιαστική.)* Ἔχεις κλείσει τὴν πόρτα ;

ΣΥΛΒΙΑ. Ναί, τὴν ἔχω κλείσει.

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Θἄκουστῇ ποὺ θἀνοίξῃ...

ΣΥΛΒΙΑ. Φοβᾶσαι ; Δὲν εἶναι ἡ ὥρα. Σὲ λιγάκι, πήγαινε.

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Ποῦ ;

ΣΥΛΒΙΑ. Θέλεις νὰ μὲ περιμένῃς στὸ ἀμάξι ; ἔξω στὸ δρόμο :

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Ὄχι, εἶν' ἀδύνατο. Ἤθελα νἄμενα ἐδῶ, νἄμαι πιὸ κοντά .. Ἂν μποροῦσα νὰ κρυβόμουν.

ΣΥΛΒΙΑ. Νὰ κρυφτῇς, ἐδῶ ; Ὄχι. Ἀνάγκη νὰ εἶμαι μόνη.

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Λυπήσου με! Θὰ πέθαινα ἀπὸ τὴν ἀγωνία.

ΣΥΛΒΙΑ. Στάσου. Ἐδῶ θὰ εἶναι κάποια μυστικὴ θύρα. *(Ἀκολουθῶντας τὴν ἀνάμνηση, πηγαίνει πρὸς τὸν τοῖχο, ὅπου εἶναι ἡ κρυφὴ θύρα· ψάχνει, βρίσκει, ἀνοίγει. Ἕνα κῦμα ἀπὸ φῶς τὴ ντύνει ὅλη.)* Βλέπεις ; πᾶνε ἀπὸ δῶ στὴν κάμαρα τῶν μοδέλλων, ὕστερα σ' ἕνα μακρυνάρι. Στὸ βάθος εἶναι μιὰ πόρτα καὶ βγαίνει στὸ Μουνιόνε. Θέλεις νὰ περάσῃς ἀπὸ ἐκεῖ ;

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Ναί· μὰ ἄφησε νὰ μείνω στὴν κάμαρα ἢ στὸ μακρυνάρι καὶ νὰ περιμένω Θὰ περιμένω νὰ μὲ φωνάξῃς.

ΣΥΛΒΙΑ. Ἀλήθεια, θὰ περιμείνῃς νὰ σὲ φωναχω ;

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Ναί, σοῦ τὸ ὑπόσχομαι

ΣΥΛΒΙΑ. Μὴ φοβᾶσαι. Βλέπεις ; Εἶναι ἥλιος στὰ τζάμια.

(Κυττάζουν κ' οἱ δυὸ ἀπὸ τὸ μισοανοιγμένο παραπόρτι. Ἡ ἐσωτερικὴ λάμψη φωτίζει τὰ πρόσωπά τους Μιὰ φωτεινὴ λουρίδα σέρνεται στὸ πάτωμα.)

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Δὲ βρέχει πιά. Κύττα πόσες πρίμουλες στὸ πρόχωμα!

ΣΥΛΒΙΑ. Πήγαινε νὰ μὲ περιμένῃς στὸ πρόχωμα. στὴν ἀνοιχτὴν ἀέρα· πήγαινε.

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Εἶν' ἐκεῖ ἕνα ἄλογο ἄρρωστο τὸ ἄμοιρο, μὲ τὰ πόδια στὸ νερό. Βλέπεις ; Καὶ τὰ χελιδόνια πετοῦνε ξυστά... Συλλογίζομ' ἕνα πρᾶγμα. *(Ἀνατριχιάζει καὶ στρέφει ἄξαφνα πίσω, προσέχοντας στὶς ἀσάλευτες δίπλες τῆς πορτιέρας.)*

ΣΥΛΒΙΑ. Τί ἔχεις ;

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ Μοῦ φάνηκε πὼς ἄκουσα. .

(Ἀφουγκράζουνται κ' οἱ δυό τους.)

ΣΥΛΒΙΑ. Ὄχι, λάθος ἔχεις. Εἶναι νωρὶς ἀκόμα Κ' ἔπειτα, ἡ πόρτα τῆς σκάλας κάνει μεγάλο βρόντο ἀμα ξανακλειέται....Δὲν ἄκουσες πρωτήτερα ; Τρέμανε οἱ τοῖχοι

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ *(παρακαλεστικά.)* Συλβία μου!

ΣΥΛΒΙΑ, Τί ἔχεις, πάλε ;

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Ἄκουσέ με. Εἶσαι σὲ καιρὸ ἀκόμα. Ἔλα πᾶμε, ἔλα πᾶμε, τοὐλαχιστο γιὰ σήμερα! Κάνε μιὰ δοκιμή, ἐπιτέλους. Θὰ τὸ μάθῃ αὐτὴ πὼς εἶσουν ἐδῶ. Θὰ μιλήσουμε πάλε μὲ τὸ φύλακα. Καλὰ θἄκανες μάλιστα νἀρῆσῃς ἐδῶ κανένα σημάδι, νὰ ξεχάσῃς κανένα γάντι, λόγου χάρη... Αὐτὴ θὰ καταλάβῃ δὲ θὰ γυρίσῃ πιά.

ΣΥΛΒΙΑ. Θὰ φτάσῃ ἕνα γάντι ; Ἄχ, πῶς εἶναι ὅλα εὔκολα γιὰ τὴν καρδιά σου ; *(Ξανακυττάζει ὁλόγυρα, μὲ μιὰ κρυφὴν ἀπελπισιά.)* Δὲν εἶναι πια τίποτα ἀπὸ μένα, ἐδῶ

(Ἡ ἀδερφή της μένει σιμὰ στὴ μισόκλειστη τὴν πορτούλα, μὲ τὸ πρόσωπο φωτισμένο τὸ μισὸ ἀπὸ τὴ ζωηρὴ τὴν ἀντανάκλαση. Ἡ Συλβία κάνει ἕνα-

κυριολεχτικὰ γελοιοποιήσει τὸν ἑαυτό μου ποὺ ἀφῆκα καὶ παρασύρθηκα ἀπὸ μιὰ κοινὴ γυναίκα ποὺ τραβοῦσε τὴν ἀγνότητα τοῦ παιδιοῦ της στὰ κρεβάτια τῆς ἀτιμίας.

Ὦ, ὅσο ἔβλεπα τὸ μικρὸ ἐκεῖνο τὸ ἀθωότατο δίπλα στὴ στιγματισμένη της σάρκα, ἀγανάχτηση κι ἀηδία αἰσταν ό μουν! Ἐνῶ μποροῦσε νὰ ζήσει ἥσυχη στὸ σπίτι της ἀγαπώντας τὸ παιδί της, εὐλογώντας — γιατί ὄχι; — τὸν ἄνθρωπο ποὺ τόσο φέρθηκε τιμημένα, ἐξασφαλίζοντάς της τὰ μέσα τῆς ζωῆς, ἐκεῖ ποὺ τοῦ εἶταν εὔκολο νὰ τῆς πεῖ πὼς οὔτε τὴν εἶδε, οὔτε τὴν ξέρει, ὅπως γίνεται συνήθως.

Ὁ πλούσιος πάντα θὰ ξεπλανᾶ τὸ φτωχό· ὁ ρίτσι, γιατὶ τοῦ εἶναι εὔκολο νὰ τὸ ξεπλανέσει κ' εἶναι ἡ μεγάλη του δικαιολογία αὐτή. Ἀλήθεια ὁλοφάνερη ποὺ τὴ βλέπομε καθημέρα νὰ ξετυλίγεται σὲ χίλιες εἰκόνες διάφορες. Ποιός φταίει; Ὄχι ὁ πλούσιος. Αὐτὸς εἶναι ἄρχοντας καὶ πληρώνει! Σ' ἀρέσει νὰ πληρώνεσαι; Καλά. Ἀλλοιώτικα ἔχε τὸ νοῦ σου, γιατὶ ἄλλη λύση ἡ ὑπόθεση αὐτὴ δὲν ἔχει, καὶ στὸ κάτω-κάτω τῆς γραφῆς δὲν πρέπει νἄχει! Ἕνας ἄρχοντας δὲν ταιριάζει νὰ παντρευτεῖ ὅποια τύχει!

Κ' ἔτσι σήμερα τὸ πρωΐ ποὺ ἡ γυναίκα αὐτὴ ἔφυγε οὔτε θέλησα νὰ τὴ ρωτήσω ποῦ θὰ πάει. Τί μὲ νοιάζει ἐμένα; Δὲ βαριέσαι! Καθένας μας ἔχει τὶς μιζέριες του, κ' εἶναι πολὺ νὰ σταματᾶ κοιτάζοντας τὶς μιζέριες τοῦ διπλανοῦ.

Σὲ φιλῶ
ΠΑΝΩΡΙΑ

ΜΩΣΑΪΚΑ

ΤΟ ΚΑΡΑΒΑΚΙ

(Στὸν πολύτιμό μας φίλο Pierre Baudry)

Μὲ τὰ πονάκια ὁλόλευκα καὶ ἀφρόχρωμο τὸ σκάφος
Μέσ' ἀπὸ πέλαο ρόδινο στὶς αὔρες φτερουγίζει
Ξανθὸ ναυτάκι, κάτω του ποὺ ἀνοίγει χάος ὁ τάφος
Μὰ ἐκεῖνο, σὰν ἀετόπουλο, πρὸς τὴ ζωὴ ἀρμενίζει.

Πρὸς τὴ ζωὴ τὴ διάπλατη, ποὺ τὴ στενεύει ἡ Πάφος
Στὸ ἡδονικὸ λιμάνι της... Λευκῆς τῆς Ἀφροδίτης
Τὸ ἀνάβλεμμα εἶναι ὁ Φάρος του, τῆς Πλάσης ὁ ζωγράφος
Ποὺ ἂν τὸ ἱστοροῦσε, θἄσβυνε στὸ φῶς του ὁ Ἀποσπερίτης...

Καὶ κεῖνο πλέει γοργόφτερο· μὰ ἐνῶ ἀντικρύζει ἡ πλώρη
Τὸ πλάνο φῶς, ἰδὲς ὀρθός, ἀφίνοντας τὸ δοιάκι,
Τὰ χέρια ἁπλόνει τρέμοντας ὁ Ναύτης πρὸς τὴν Κόρη.

Θάμβος τὸ νοῦ του ἐκύκλωσε· μόνο ἡ καρδιά του ἐθώρει:
Τὸ καραβάκι ἀπόμεινε χωρὶς ψυχή· πουλάκι
Σπαράζει τώρ' ἀφτέρουγο τὸ ἀφροπλουσμένο ἀγόρι!
Σπέτσες.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΣΤ' ΑΛΩΝΙ

Πᾶμε, παιδάκι μου, πᾶμε νὰ φύγωμε κ' ἐμεῖς, λέει ἡ μάννα. Ἄφες με νὰ σηκωθῶ, τράβα με, ἔλα! Στ' ἁλώνι τελευταῖοι ἀπομείναμε κ' εἶμαι κουρασμένη ἀπ' τὴ δουλειά!..

Μὰ ποῦ νὰ τὴν ἀφήσῃ τὸ παιδί της!

Τρέχει σὰν τρελλὸ ὁλόγυρά της, τὴν τραβᾶ, ρήχνει στάχυα στὰ μαλλιά της καὶ γελᾶ.

«Πᾶμε, τράβα με νὰ σηκωθῶ, κ' εἶμαι κουρασμένη ἀπ' τὴ δουλειά!...»

Μὰ κεῖνο δόστου καὶ γελᾶ, πέφτει στὰ γόνατά της πάνω, ψηλὰ ψηλὰ σηκώνει τὰ χεράκια του καὶ πέφτει, καὶ σηκώνεται, καὶ πάλι πέφτει, φωνάζει, ξεκορδίζεται, γελᾶ, γυαλίζουν τὰ ματάκια του κ' εἶναι ὅλο νειάτα καὶ χαρά... Καὶ ἡ μάννα... κουρασμένη εἶν' ἀπ' τὴ δουλειά!.

ΑΙΜΟΣ

ΜΑΝΩΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΓΙΑ ΜΙΑ ΦΩΝΗ ΜΕ ΠΙΑΝΟ

Τυπωθήκανε στὴ Λειψία καὶ πουλιοῦνται στὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμᾶ».

α') ΠΟΙΗΣΗ ΜΑΛΑΚΑΣΗ:

1) Στὴν ἀ·έμη καρφωμένα . Δρ. 1.—
2) Τραγουδάκι . . . . » 1.—
3) Στὴ νῆσο πέρα ὁ πύργος τοῦ Ἀθώρητης . . . . . » 1.—

β') ΠΟΙΗΣΗ ΑΛΕΞ. ΠΑΛΑΗ:

4) Μολιβιάτισσα . . . . Δρ. 1.—
5) Μισιριώτισσα . . . . » 1.—
6) Ρουμελιώτισσα. . . . » 1.50
7) Ἀφροδίτη. . . . . » 1.50
8) Χάϊντε χοῦρδε . . . . » 1.—
9) Μικρούλα . . . . . » 1.50
10. Στὸν Ἔποπα (μαλλιαρικὰ Πόπ!) Χαρίζεται.

Ὅλα μαζὶ ἕνας τόμος δρ. 5.

Ο "ΝΟΥΜΑΣ,,

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα δρ. 3.— Γιὰ τὶς Ἐπαρχίες δρ. Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ δρ. χρ. 10.

Γιὰ τὶς ἐπαρχίες δεχόμαστε καὶ τρίμηνες (2 δρ. τὴν τριμηνία) συντρομές.

Κανένας δὲ γράφεται συντροφητὴς ἂ δὲ στείλει μπροστὰ τὴ συντρομή του.

10 λεφτὰ τὸ φύλλο λεφτὰ 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιόσκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια Ἐθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιόδρομου (Ἀκαδημία), Βουλή, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδεροδρόμου Ὁμόνοια. στὸ κιόσκι Γιαννοπούλου (Χαυτεῖα), στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἑστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντίκρυ στὴ Βουλή).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πρακτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων, στὸν Πύργο στὸ βιβλιοπωλεῖο τοῦ κ. Κ. Βαρουξῆ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Οἱ Πατριωτικὲς κι ὁ πόλεμος — Γιατί τονὲ θέλουν — Μιὰ ἀπεργία — Τὰ Κρητικόπουλα καὶ ἡ ἀπολογία τους — Ἑλληνικὰ καὶ Βουργάρικα.

ΜΗ σᾶς γελοῦν οἱ ἐφημερίδες. Οἱ Τοῦρκοι ἔχουνε στόλο. Γιατὶ ἀπὸ τὰ 97 καὶ δῶ, ἂν καὶ νικήσανε, καὶ καράβια καινούρια καὶ δυνατὰ φροντίσανε νὰ φτειάξουνε καὶ τὸ στρατό τους νὰ δυναμώσουν. Ἔχουν λοιπὸ σήμερα κάθε δικαίωμα καὶ νὰ φωνάζουν καὶ νὰ φοβερίζουν. Κι ὅσο κι ὄν τὶς φέρνουνε ἴσαμε τὰ σύνορα τοῦ Ταρταρινισμοῦ τὶς φωνές τους, πάντα δὲν ταιριάζει νὰ μιλάει κανεὶς γι' αὐτοὺς μὲ ὅση περιφρόνηση μιλάει ἡ «Ἑσπερινὴ» καὶ οἱ ὅμοιες της.

Πρέπει λοιπὸν ἐμεῖς νὰ σταυρώνουμε τὰ χέρια καὶ νὰ καρτεροῦμε σὰν καλοὶ χριστιανοὶ τὶς Τουρκικες σβερκιές: Ὄχι. Ἔχουμε καὶ μεῖς... Μὰ τί πρέπει νἄχουμε, μᾶς τὸ εἶπε ὁ κ. Ι. Κωσταντινίδης ἀπὸ τ' Ἀνάπλι μ' ἕνα γράμμα του ποὺ τυπώθηκε στὸ «Σκρίπ» τὴν περασμένη βδομάδα. Ὁ κ. Κωσταντινίδης, ὁ μόνος ἀπὸ ποὺ μίλησε φρόνιμα καὶ πατριωτικὰ τοῦτες τὶς μέρες, μᾶς ἀπόδειξε πὼς οἱ Γιάπωνες νικήσανε τοὺς Ρούσους, ὄχι μοναχὰ γιατ' εἴντουσαν τελειότερα ὀργανωμένοι, μὰ καὶ γιατὶ πήγανε ὅλοι τους στὸν πόλεμο, ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶτες, μὲ τὴν πεποίθησι πὼς θὰ

δυὸ βήματα στὸ δωμάτιο. Διάστημα μὲ σιωπή.)

— Ὅλα φαίνονται πιὸ μεγάλα, πιὸ ἀψηλά, πιὸ σκοτεινά...

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Εἶναι ἡ σκιὰ ποὺ σὲ γελᾶ. Εἶναι λίγο τὸ φῶς. Ἀνάγκη νὰ τραβήξουμε τὴν τέντα τοῦ φεγγίτη.

ΣΥΛΒΙΑ. Ὄχι, καλλίτερα ἔτσι. (*Ἐξακολουθεῖ νὰ κυττάζῃ σὲ κάθε γωνιά, σὰ νὰ γυρεύῃ κάποιο ἴχνος.*) Πές μου... (*Ἡ συγκίνησι τῆς κόβει τὴ φωνή.*) Ἐκεῖνο τὸ βράδυ, ἤρθανε καὶ σὲ φωνάξανε, καὶ σὺ ἔτρεξες. Βρέθηκες ἐδῶ, τὴν πρώτη τὴν ὥρα... (*Κομπιάζει.*) Ποῦ εἴτανε; Θυμᾶσαι σὲ τί θέση;

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Ἀπὸ κεῖ, στὸ ἐργαστήρι, κάτω ἀπὸ τὸ ἄγαλμα... Ὄχι, μὴν πηγαίνῃς!

(*Ἡ Συλβία στρέφει πρὸς τὴν κόκκινη κουρτίνα ποὺ κρέμεται ἀνάμεσα στὶς δυὸ Νίκες. Στὰ πόδια της, σὰ γραμμὴ διαιρετική, μακραίνει ἡ λεπτὴ ζώνη τοῦ ἥλιου.*)

ΣΥΛΒΙΑ (*μὲ χαμηλὴ φωνή.*) Τὸ ἄγαλμα εἶν' ἐκεῖ.

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Μὴν πηγαίνῃς!

(*Ἡ Συλβία μένει λίγες στιγμὲς ἀκίνητη καὶ βουβὴ ἐμπρὸς στὴν κλειστὴ κουρτίνα, ἀπ' ὅπου τὴ χωρίζει ἡ φωτεινὴ ζώνη.*)

— Μὴν πηγαίνῃς!

(*Ἡ Συλβία κάνει ἕνα βῆμα πέρα ἀπὸ τὶς ἀχτίνες, μὲ δρμὴ λές, σὰ νὰ περνοῦσε κανένα ἐμπόδιο μ' ἕνα γοργὸ κίνημα ἀνασηκώνει μιὰ ποδιά, χώνεται μέσα ἀπὸ τὶς δίπλες, γίνεται ἄφαντη. Ἡ κουρτίνα ξανακλείνει κατόπι της, βαρειὰ καὶ πυκνή. Μερικὲς στιγμὲς σιωπῆς, ὅπου δὲν ἀκούεται παρὰ τὸ ἀγκομαχητὸ τῆς ἀδερφῆς. Ἄξαφνα, μέσ' ἀπὸ τὸ βαθὺ χρῶμα τῆς πορφύρας, ξαναφαίνεται τὸ κατάχλωμο πρόσωπο τῆς ἡρωΐδας, ποὺ φαίνεται φεγγοβολημένο ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ ὑπέροχου ἔργου. Ὡς καὶ τὰ γυμνά της χέρια, ποὺ χωρίζουν τὶς ποδιὲς τῆς κουρτίνας, θαρρεῖς ἀντιφεγγίζουν στὸ μουντὸ χρῶμα. Τὰ μάτια της μένουνε προσηλωμένα, μεγαλωμένα ἀπὸ τὸ θαυμασμό, θαμπωμένα ὄχι ἀπὸ κανένα ὅραμα νεκρικὸ ἀλλὰ ἀπὸ ἕνα ὁμοίωμα τῆς τέλειας ζωῆς. Τρέμει στὶς κόγχες τὸ προμήνυμα τοῦ κυμάτου ποὺ φουσκώνει. Δυὸ ἀξιοθαύμαστα δάκρυα σχηματίζονται σιγὰ-σιγὰ στὸ κοίλωμα, λάμπουνε, ξεχειλίζουν, ἀθλακώνουνε τὰ μάγουλα. Πρὶν νὰ φτάσουν στὸ στόμα, ἐκείνη τὰ στοματᾷ μὲ τὰ δάχτυλα, τἀπλώνει στὸ πρόσωπό της, σὰ νὰ θέλῃ νὰ πλυθῇ μὲ δροσούλα καθαρμοῦ γιατί, ὄχι ἀπὸ τὴν ἀνάμνησι ἢ ἀπὸ τὰ ἴχνη τῆς αἱματόβρεχτης ἀνθρώπινης πράξης τὴ συνεπῆρεν ἡ συγκίνησι, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ ἀγνάντεμα τοῦ ὡραίου ἔργου, τοῦ ἀπείραχτου καὶ μοναχοῦ. Ἔχει λάβει τὴν ὑπέρτατη εὐλογία τῆς Ὀμορφιᾶς: τὴν ἀνακωχὴ τῆς ἀγωνίας της, τὸ τέλος τῶν φόβων της. Τὸ ὑπερύψηλο ἀστροπελέκι τῆς χαρᾶς ἔχει διοπεράσει τὴν ψυχή της, γιατρεύοντάς τηνε γιὰ μιὰ στιγμή, κάνοντάς τηνε κρουσταλλένια σὰν τὰ δάκρυα. Δὲν εἶναι τοῦτά της τὰ δάκρυα πορὰ ἡ φλογερὴ καὶ ἄλαλη προσφορὰ τῆς ψυχῆς στὸ Ἀριστούργημα.*)

— Συλβία, Συλβία μου, κλαῖς!

ΣΥΛΒΙΑ (*σιγαλόφωνα, μὲ τὸ νόημα τῆς σιωπῆς.*) Σώπαινε.

(*Προβαίνει ἀπὸ τὴν κουρτίνα ἔξω. Ρωτᾷ σιγόφωνα.*)

— Τὴν εἶδες; Τὴν εἶδες;

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ (*παρακούοντας, μ' ἕναν ἀνατριγμό.*) Ποιάνε: κυτή; Εἶν' ἐκεῖ;

ΣΥΛΒΙΑ. Ὄχι· τὴ Σφίγγα...

(*Ἡ ἀδερφὴ κάνει μὲ τὸ κεφάλι ναί. Κάνει ἐκείνη μιὰ χειρονομία ποὺ φανερώνει τὸ θάμπωμά της. Ἀκούεται ὁ βρόντος μιᾶς θύρας βαρειᾶς ποὺ ξανακλείνεται. Κ' οἱ δυὸ ἀνατινάζονται.*)

— Νά τηνε! Φύγε, φύγε!

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ (*ἁπλώνοντας τὰ χέρια σ' ἐκείνη,*

σκοτωθοῦνε. Τέτια πεποίθηση εἴχανε καὶ στὸ 21 οἱ δικοί μας καὶ θαματουργήσανε· τέτια πεποίθηση μᾶς ἔλειψε στὸ 97 καὶ καταρεζιλευτήκαμε.

*

ΟΙ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΕΣ φημερίδες χαραχτηρίζουνε, λέει, προδότη κεῖνον ποὺ θἀποκοτήσει νὰ πεῖ πὼς δὲν εἴμαστε ἀνώτεροι καὶ στὴν ξηρὰ καὶ στὴ θάλασσα ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Πάρ' τες καὶ στὸ γάμο σου! Κι ὁ λαὸς τὶς χάφτει τὶς χοντροψευτιές τους κ' ἔτσι σιγὰ σιγὰ θἀρχινήσουμε, ἀλὰ 97, νὰ δείχνουμε τὴ γροθιά μας στὸ Σεφκέτ.

Πόλεμο πάλι ὀρέγουνται οἱ Πατριωτικές. Καὶ ξέρετε, ὄχι γιὰ κανέναν ἄλλο λόγο, παρὰ μοναχὰ γιὰ τὴν κυκλοφορία τους! Ἀ γίνει, ὄχι πόλεμος, μὰ καὶ μιὰ ἐπιστράτεψη μοναχά, θὰ ξοδεύουνται μὲ τὶς χιλιάδες τὰ φύλλα τους, θὰ βγαίνουν παραρτήματα δὶς τὴν ὥρα καὶ θἀποχτήσει ἡ καθεμιά τους ἀπὸ ἕνα δυὸ ἀκόμα ταχυπιεστήρια.

Τἄλλα ποιός τὰ λογαριάζει;

*

ΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ τοῦ τραμ νικήσανε καὶ τοὺς ἄξιζε μιὰ τέτια νίκη. Ὅλος ὁ κόσμος ξέρει τί τραβοῦν αὐτοὶ οἱ δυστυχισμένοι ἀθρῶποι καὶ πόσο ἐλεεινὰ κ' ἐξευτελιστικὰ πληρώνουνται γιὰ μιὰ τέτια ξεθεωτικὴ δουλιὰ ποὺ ἔπρεπε διπλάσια καὶ τριπλάσια νὰ παίρνουν. Κ' ἔτσι τὸ περασμένο Σαβάτο ποὺ ἀπεργήσανε, ὁ κόσμος δὲν ἀγανάχτησε γιὰ τὴν ἀπεργία τους, μὰ τὸ ἐναντίο, τοὺς συμπόνεσε καὶ καταχάρηκε γιὰ τὴ νίκη τους.

Ἡ Ἑταιρία ἀναγκάστηκε νὰ ὑποχωρήσει καὶ νὰ μισολογαριάσει γι' ἀθρώπους τοὺς ἴσαμε χτὲς σκλάβους της. Ἀργότερα, μὲ μιὰ δεύτερη ἀπεργία, θὰ ξαναγκαστεῖ σὲ ὁλοκληρωτικιὰ ἀναγνώριση τοῦ ἀθρωπισμοῦ τους.

*

ΜΑΣ γράφει ἕνας ἀναγνώστης μας ἀπὸ τὴν Πάτρα (καὶ συφωνοῦμε σὲ ὅλα μαζί του) πὼς θἄπρεπε κάποιος δικός μας, παραλῆς, νὰ τυπώσει μ' ἔξοδά του σὲ φυλλαδάκι κομψὸ τὴν Ἀπολογία ποὺ τυπώσανε στὸν περασμένο «Νουμᾶ» τὰ Κρητικόπουλα γιὰ τὸ Γλωσσικὸ ζήτημα, καὶ νὰν τὴ μοιράσει σὲ χιλιάδες ἀντίτυπα σὲ κάθε γωνιὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

«Καινούρια πράματα (παρατηρεῖ ὁ ἀναγνώστης μας) δὲ μᾶς εἴπανε. Μᾶς εἴπαν τὰ γνωστὰ σὲ μᾶς, τοὺς κάπως μπασμένους στὸ γλωσσικὸ ζήτημα. Μὰ κι αὐτὰ τὰ γνωστὰ μᾶς τὰ εἴπανε μὲ τέτιο τρόπο καὶ μὲ τέτια σειρά, ποὺ μᾶς τὰ παρουσιάσανε γιὰ καινούρια. Ὡστόσο δὲν πρόκειται γιὰ μᾶς. Πρόκειται γιὰ τοὺς ἄλλους, γιὰ τοὺς πολλούς, ποὺ δὲν ἔχουνε κἂν ἰδέα γιὰ τὸ μεγάλο τὸ ζήτημα καὶ ποὺ διαβάζοντας ἕνα τέτιο φυλλαδάκι θὰν τὸ νιώσουν ἀμέσως καὶ θὰ δοῦνε πόσο στενὰ εἶναι συνεδεμένη ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ κοινωνικὴ ζωή μας, ἀκόμα κι αὐτὴ ἡ ἐθνική μας ὕπαρξη, μὲ τὸ Γλωσσικὸ τὸ ζήτημα.»

*

ΚΑΜΑΡΩΣΤΕ ἴσαμε ποῦ μπορεῖ νὰ φτάσει τὸ δασκαλικὸ μυαλό. Μιλώντας ἡ κ. Ἀλεξανδρίδη, ποὺ διευτύνει τὸ Ἀρσάκειο, μὲ κάποιο συντάχτη τῆς «Ἀκρόπολης» εἶπε τὰ σοφὰ τοῦτα λόγια:

—«Λέτε γιὰ τοὺς Βουλγάρους... Ἔ, λοιπόν, στὰ Βουλγαρικὰ σχολειὰ διδάσκονται τὰ Βουλγαρικὰ 9 ὧρες τὴ βδομάδα, ἐνῶ ἐμεῖς ἐδῶ στὸ Ἀρσάκειο διδάσκουμε τὰ Ἑλληνικὰ 6 ὧρες τὴ βδομάδα καὶ τὶς βρίσκετε πολλές!»

Κι ὁ συντάχτης τῆς «Ἀκρόπολης» δὲν ξεκαρδίστηκε στὰ γέλια καὶ δὲν τῆς ἀπάντησε:

— Μά, κυρά μου, στὰ Βουλγαρικὰ σχολειὰ διδάσκουνται Βουλ-γα-ρι-κά, δηλ. τὴ γλώσσα ποὺ μιλοῦνε, ἐνῶ στὰ δικά μας σχολειὰ διδάσκουνται ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ καὶ καθαρεύουσα, δηλ. τὴ γλώσσα ποὺ ΔΕ μιλοῦμε!

ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΑΠΡΙΛΗ

Στὸ τεῦχος τοῦ Θεριστῆ τοῦ Γαλλικοῦ περιοδικοῦ «Le Feu» *δημοσιεύεται μιὰ σύντομη ἐπιθεώρηση τῆς τελευταίας φιλολογικῆς κίνησης στὴν Ἑλλάδα, γραμένη ἀπὸ τὸν κ.* Ary René d' Yvermont. *Ἀπὸ τὸ ἄρθρο αὐτὸ μεταφράζουμε σήμερα τ' ἀκόλουθα ποὺ ἀναφέρνουνται στὸ βιβλίο τοῦ συνεργάτη μας κ. Ρήγα Γκόλφη «Τὰ τραγούδια τοῦ Ἀπρίλη».*

«Ἂν μιὰ καινούρια γενιὰ ἀπὸ ποιητὲς ξεφυτρώνει ποὺ ὀνειρεύεται γιὰ ἰδανικὸ τὴν ἀνάσταση τῆς ἀρχαιότητας, ἄλλοι καθὼς ὁ Ρήγας Γκόλφης φανερώνουνται στὸν ὁρίζοντα τῶν γραμμάτων θρεμένοι μέσα στὶς παλιὲς καλὲς παράδοσες τοῦ λαοῦ. Ἀπάνου σ' αὐτόνε τὸ γοητευτικό, τὸν ὁλόδροσο κι ἁρμονικὸ τόνο ὁ Ρήγας Γκόλφης ἔγραψε τὸ βιβλίο τῶν τραγουδιῶν του ποὺ τὸ τιτλοφόρησε μὲ τόση ἁπλότητα: «Τὰ τραγούδια τοῦ Ἀπρίλη».

Τὸ ὕφος καὶ ἡ γλώσσα τοῦ κ. Ρήγα Γκόλφη δὲ θ' ἀρέσουνε σ' ὅλους. Κανεὶς ὅμως δὲ θὰ μπορέσῃ ν' ἀρνηθῇ πὼς μιὰ πνοὴ τρυφερὴ καὶ γεμάτη νιάτα εὐωδιάζει τοὺς στίχους τοῦ νέου ποιητῆ, καὶ πὼς μιὰ μυωμένη ἀπριλιάτικη αὔρα φυσάει σὲ κάθε σελίδα. Ἂς μὴ γεννᾶμε λοιπὸν γλωσσικὲς διαφορὲς ὅταν ἕνα ἔργο εἶναι ὡραῖο κι ἀξίζει τὸν ἔπαινο.»

Ary René d' Yvermont

ΤΑΞΙΔΙΑΡΙΚΑ ΠΟΥΛΙΑ

Ὦ ταξιδιάρικα πουλιά, ποὺ φεύγετε καὶ πᾶτε
Μὲ μιὰ φωνή, παράπονο, μὲ μιὰ κραυγή, στριγγιά,
Μὲς στὴν καρδιά μου θύμησες ἀξέχαστες ξυπνᾶτε
Γιὰ περασμένους μισεμοὺς κι ὀνείρατα παλιά.

Μὲς στὴν καρδιά μου σπέρνετε βαθύτερη μιὰ θλίψη,
Γιατί θυμοῦμαι κάθε τί π' ἀφῆκα, κάθε τί.
Γιὰ περασμένους μισεμοὺς μιλῆστε μου ἀπ' τὰ ὕψη,
Μὰ γιὰ ὅσους εἶναι νἄρθουνε, μὴ μοῦ μιλᾶτε, μή!

Γενεύη. *ΜΕΛΙΙΩ*

ΓΡΑΦΕΣ ΛΙΓΟΛΟΓΕΣ*)

Γ'.

ΠΟΛΗ, Μάης τοῦ 1908.

— Πάμε στὸ Βόσπορο;

— Πάμε!..

— Μὲ τ' ἁμάξι.

Δειλινὸ Μαγιάτικο καὶ μαγεμένο. Ὁ Θανάσης διάταζε καὶ τὸν ἀκούσαμε. Καὶ μπήκαμε στ' ἁμάξι. Εἴτανε μαζί μας κι ὁ Δ., ἕνας ἐξυπνώτατος δασκαλάκος, γιομάτος φωτιὰ γιὰ τὴν Ἰδέα καὶ γιομάτος ἀγάπη γιὰ τὴ φιλολογία μας. Γράφει κι ὄμορφα. Ἂς εἶναι. Τ' ἁμάξι ξεκίνησε καὶ δρόμο γιὰ τὸ παραδεισένιο Ἀρναούτκιοϊ. Ὁ Δ. στ' ἁμάξι μὲ ρώτησε γιὰ κάποιο...γραμματικὸ ζήτημα. Ἀνατρίχιασα. Ξέρεις στίχους, παιδί μου; Λέγε. Ἀλλιῶς, βουβάσου..

Κι ὁ Δ. ποὺ ἀλάκαιρους τόμους βιβλία ἔχει ἀποθηκέψει στὸ μυαλό του, ἀρχίνησε νἀπαγγέλνει στίχους καὶ στίχους—καὶ μάλιστα, ὁ θεομπαίχτης, στίχους ποὺ τοὺς ἀγαποῦσα καὶ ποὺ μὲ συγκινοῦσανε, ζωντανεύοντάς μου ἀγαπημένες θύμησες.

Καὶ τ' ἁμάξι γλυστροῦσε πάνου σὲ ὄνειρο. Μέσα στὸν Παράδεισο ταξιδεύαμε κι ὄχι πάνου στὴ γίς. Θέ μου! Τί ζουγραφιὲς εἴταν κεῖνες! Δεξὰ ζερβὰ Σουλτάνικα παλάτια, περίμορφα, μυστηριώδικα, παραμυθένια. Σειρὲς ἀτέλιωτες ἀπὸ ἡσκιερὰ πλατάνια κι ἁμάξια γιομάτα χανούμισες καὶ δρόμοι γιομάτοι κατάσκοπους τοῦ Γιλντίζ.

Δὲν παρασταίνουνται οὔτε μὲ λέξες οὔτε μὲ χρώματα ὅλ' αὐτά. Κανείς, μὰ κανεὶς ἴσαμε τώρα δὲν τὸ κατάφερε νὰ μᾶς πεῖ *τί εἶναι* ἡ Πόλη. Κανεὶς ὅσο μεγάλος συγγραφέας καὶ ποιητὴς κι ἂν εἴτανε δὲν τὰ κατάφερε, δὲν εὐτύχησε νὰ μᾶς δώσει τὶς ΤΡΕΙΣ μοναχὰ γραμμὲς ποὺ χρειάζουνται γιὰ νὰ μᾶς τὴ ζουγραφίσουνε. Τρεῖς μοναχὰ γραμμές, ὄχι περσότερες, κι ὅμως αὐτὲς τὶς τρεῖς γραμμὲς θὰν τὶς καρτερεῖ γιὰ αἰῶνες ἀκόμα ὁ κόσμος, κ' ἔτσι ἡ Πόλη, ἡ νύφη «ἡ Βοσπορίτισσα, ἡ *μία*», γιὰ αἰῶνες ἀκόμα θὰ μνήσκει ἀζουγράφιστη. Πρέπει νὰ τὴν ἰδεῖ κανεὶς (μὰ πρέπει καὶ νὰ *βλέπει*) γιὰ νὰν τὴ γνωρίζει. Ἴσως οἱ τόνοι τῆς μουσικῆς ἑνὸς Μπετόβεν θἄπιαναν τὴ ζουγραφιά της καὶ θὰ μᾶς τὴ χάριζαν.

...Τ' ἁμάξι κυλάει πάνου στὰ καλντερίμια τοῦ Ὀρτίκιοϊ. Βρισκόμαστε ἀπέξω ἀπὸ τὴ μαρμαρένια πόρτα, θάμα ὀμορφιὰς καὶ τέχνης, τῶν παλατιῶνε

μὲ τὴν τελευταία δέηση τῆς ἀγωνίας της.) Ὦ, ἀδερφή μου!

ΣΥΛΒΙΑ *(ξαναβρίσκοντας τὴν πρώτη της τὴ δύναμη.)* Φύγε! Μὴ φοβᾶσαι *(Σπρώχνει τὴ ἀδερφή της ἀπὸ τὸ ἄνοιγμα· ξανασφαλᾷ τὴ θύρα. Ἡ ζώνη τοῦ ἥλιου χάνεται· τὸ δωμάτιο ξαναπέφτει στὸν ὁμοιόμορφο τὸν ἥσκιο.)*

ΣΚΗΝΗ Β'.

(Ἡ Συλβία Σεττάλα στέκεται ὀρθή, μὲ τὸ πρόσωπο γυρισμένο πρὸς τὴν πόρτα, μὲ τὸ βλέμμα ἀσάλευτο, μαρμαρωμένη θαρρεῖς μὲ τὴν προσδοκία. Μέσα στὴ βαθειὰ σιωπὴ ἀκούεται καθαρὰ ὁ τριγμὸς τοῦ κλειδιοῦ ποὺ ἀνοίγει. Ἡ ἀπαντέχουσα δὲν ἀλλάζει στάση. Ἕνα χέρι ἀνασηκώνει τὴν πορτιέρα. Μπαίνει ἡ ΤΖΟΚΟΝΤΑ ΔΙΑΝΤΗ, κλείνοντας πίσω της τὴν πόρτα. Μὲ τὸ πρῶτο, δὲν ξεχωρίζει τὴν ἀντίμαχη, γιατὶ ἔρχεται ἀπὸ τὸ φῶς στὸν ἥσκιο κ' ἕνα πυκνὸ βέλο τῆς κρύβει ὅλο τὸ πρόσωπο. Ἅμα τὴν ἰδῇ, στέκεται μὲ μιὰ πνιγμένη κραυγή. Μένουν κ' οἱ δυὸ λίγες στιγμές, ἡ μιὰ ἀντικρὺ τῆς ἄλλης, χωρὶς νὰ μιλήσουν.)

ΣΥΛΒΙΑ *(μὲ τόνον καθαρὸ καὶ σταθερό, μὰ χωρὶς μνησικακία ἢ φοβέρα.)* Εἶμαι ἡ Συλβία Σεττάλα.

(Ἡ ἀντίζηλη σωπαίνει, πάντα πεπλοσκεπασμένη· Διακοπή.)

— Ἐσεῖς;

ΤΖΟΚΟΝΤΑ *(χαμηλόφωνα)* Δὲν τὸ ξέρετε, κυρία;

ΣΥΛΒΙΑ *(πάντα συγκρατούμενη.)* Ξέρω μονάχα πὼς ἐμπήκατε ἐδῶ σὰ σὲ τόπο ποὺ σᾶς ἀνήκει. Μὲ βρίσκετε ἐδῶ ἀτάραχη σὰ στὸ σπίτι μου. Μιὰ λοιπὸν ἀπὸ τὶς δυό μας σρετερίζεται τὸ σίκιο τῆς ἄλλης· μιὰ ἀπὸ τὶς δυό μας εἶναι ἡ παρείσακτη. Ποιά; *(Διακοπή)* Ἐγώ, ἴσως;

ΤΖΟΚΟΝΤΑ *(πάντα τυλιγμένη στὸ βέλο καὶ μὲ χαμηλὴ φωνή, σὰ νὰ θέλῃ νὰ μετριάσῃ τὸ θράσος της.)* Ἴσως.

(Ἡ Συλβία Σεττάλα γίνεται ἀκόμα χλωμότερη καὶ κλονίζεται λίγο, σὰν τὸν ἄνθρωπο ποὺ λαβαίνει ἕνα χτύπημα ὡς μέσα.)

ΣΥΛΒΙΑ *(ἐπαναστατημένη πάλε, ὁλότρεμη ἀπὸ τὴν καταφρόνια.)* Λοιπόν, εἶναι μιὰ γυναίκα, ποὺ τράβηξε ἕναν ἄντρα στὰ δίχτυα της μὲ τὰ χειρότερα τὰ πλανέμματα· ποὺ τὸν ἀπόσπασε ἀπ' τὴ γαλήνη τοῦ σπιτιοῦ, ἀπ' τὴν εὐγένεια τῆς τέχνης, ἀπὸ τὴ χάρη ἑνὸς ὀνείρου ποὺ ἔτρεφεν κὐτὸς ἀπὸ χρόνια μὲ τὸ ἄνθος τῆς δύναμής του· ποὺ τὸν ἀνατάραξε σ' ἕναν παραδερμὸ ἄγριο καὶ σκοτεινο, ὅπου αὐτὸς ἔχασε καθε αἴσθηση τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ σωστοῦ· ποὺ τὸν ἔρριξε στὰ δριμύτερα βασανιστήρια ποὺ θὰ μποροῦσε νἀβρῃ ἡ ἀσπλαχνιὰ τοῦ μπόγια, τοῦ ἄρρωστου ἀπ' τὴν ἀνδουλειά· ποὺ τονὲ στέρεψε καὶ τονὲ ξέρανε κρατῶντας του ἀναμμένη ἀδιάκοπα στὶς φλέβες μιὰ θέρμη διαστρεμμένη· ποὺ τοῦ κατάντησε ἀνυπόφορη τὴ ζωή, ποὺ τοῦ ἀρμάτωσε τὸ χέρι, ποὺ τὸν ἔσπρωξε νὰ σκοτωθῇ· ποὺ ἐπιτέλους τὸν ἤξερε ἑτοιμοθάνατο, μέρες καὶ μέρες, σ' ἕνα ἀλαργινὸ κρεβάτι, ὅπου ὁλογυρα γινόταν πόλεμος ἀμάλαγος μὲ τὸ χαρο,—καὶ δὲν εἶχε μετάνοια, οὔτε ἔλεος, οὔτε ντροπή, ποὰ ξαναμπῆκε στῆς συφορᾶς τὸν τόπο, πρὶν πλυθῇ τὸ αἷμα, μελετῶντας νὰ ξανοιξῇ τὴν ἔγρα της, καρτερῶ τὰς τὴ πάλε στὸ πέρασμα. ἀναμετρῶντας ἕνα ἕνα τὰ ποτελέσματα τῆς τόλμης καὶ τῆς ἐπιμονῆς της, ἀπαντέχοντας τὴν ἡδονὴ ἑνὸς νέου χαλασμοῦ. Εἶναι μιὰ γυναῖκα ποὺ τὸ ἔκαμε αὐτὸ ποὺ εἶπε:—Μιὰ δυνατὴ κ' εὐγενικιὰ ζωὴ ἄνθιζε ἐλευτερα στὸν κόσμο: ἐγὼ τήνε σκλάβωσα, τὴ γονάτισα, τὴν ταπείνωσα, κ' ὕστερα τὴν ἔκοψα μ' ἕνα χτύπημα. Εἶχα πιστέψει πὼς τὴν εἶχα ἀφανισμένη γιὰ πάντα. Καὶ νά, ξανὰ βλαστοβολᾷ, ξανανεώνεται, ξανφουντώνει, μπορεῖ

τοῦ Ντολμὰ μπαξέ· τὸ Βοσποριανὸ τἀγέρι γλυκοχαδέβει τὴν ψυχή μας· τὰ πουλιὰ ἀπὸ τοὺς παραδεισένιους κήπους τοῦ Γιλντὶζ ἀποχαιρετοῦνε μὲ τὸ ὕστερνό τους κελάδημα τὸν ἥλιο κι ὁ Δ. ἀπαγγέλνει στίχους. Κι ὅτα φτάσαμε στὸ 'Αρναούτκιοϊ καὶ καθίσαμε στ' ἀκρογιάλι, βουβαθήκαμε κ' οἱ τρεῖς κι ἀφίσαμε τὸ μεγάλο ζουγράφο καὶ τὸ μεγάλο ποιητή, τὸ Βόσπορο, νὰ μᾶς ξεδιπλώνει ζουγραφιὲς ξωτικὲς καὶ νὰ μᾶς τραγουδεῖ νεραϊδένια τραγούδια.

ΙΑ'.

ΠΟΛΗ, τὴν ἴδια μέρα.

Πηγαίνοντας στὸ 'Αρναούτκιοϊ, ἡ ἄμαξα μᾶς περνοῦσε ἀνάμεσ' ἀπὸ παλάτια κι ἀπὸ χαρέμια μὲ τοὺς ἄψηλοὺς τοίχους—ἀληθινὰ τειχιὰ κάστρου. Πίσω ἀπ' αὐτοὺς τοὺς τοίχους στενάζει σκλαβωμένη ἡ 'Ομορφιὰ καὶ ἡ Λευτεριά. Οἱ χανούμισες δὲν εἶναι γυναῖκες, δὲν εἶναι ἀθρῶποι· εἶναι ἁπλὰ ὄργανα τῆς ἀντρίκειας χτηνωδίας. Κ' εἶναι τόσο ὄμορφες!

Ὅπως τὰ πρόβατα, τὶς ἀφίνουν κι αὐτὲς ποῦ καὶ ποῦ νὰ βγαίνουν κοπάδια κοπάδια, δέκα δέκα γιὰ εἴκοσ' εἴκοσι μαζὶ καὶ νὰ πηγαίνουνε σὲ ἔρημα ἀκρογιάλια καὶ σὲ παράμερες πρασινάδες ν' ἀνασαίνουνε λίγο τὸ λεύτερο ἀγέρα. Πηγαίνοντας ἀπὸ τὸ Χαϊντὰρ πασσᾶ στὸ Μαλτεπὲ μὲ τὸ σιδερόδρομο καὶ περνώντας τουρκοχώρια, τὶς ἔβλεπα ἔτσι στὰ χωράφια, τὸ δείλι, νὰ βόσκουνε τὴ λευτεριά. Κι ὁ Κισλάρ-αγας, ἕνας ἀσκημομούρης ἀράπαρος, μὲ τὸ βούρδουλα στὰ χέρια, γιὰ νὰ χαϊδεύει τὰ τρυφερά τους τὰ κορμιά, ὅταν οἱ ματιές τους παραστρατίσουνε.

Τὶς βουρδουλιὲς αὐτὲς τὶς ἄκουσε μιὰ μέρα ὁ Θανάσης. Πήγαινε στὸ Γιλντὶζ μαζὶ μὲ τὸ γιατρὸ ποὺ εἶτανε νὰ κάμει ἐγχείρηση σὲ κάπια κόρη τοῦ ἀδερφοῦ τοῦ Σουλτάνου. Μόλις μπήκανε στὴν περιοχὴ τοῦ Γιλντίζ, τοὺς ζυγώνει ἕνας Τοῦρκος ἀξιωματικὸς καὶ λέει στὸ γιατρό, ποῦχει τὰ μουστάκια του σηκωμένα τὸν ἀνήφορο, ἀλὰ Κάϊζερ:

—'Εφέντη, νὰ κατεβάστε τὰ μουστάκια σας γιατὶ δῶ μέσα δὲν ἐπιτρέπεται σὲ κανένα νὰ μπαίνει μ' ἀνεβασμένα τὰ μουστάκια.

Κι ὁ γιατρός:

— Τί φταίω γὼ σὰν ὁ 'Αλλὰχ μοῦ τἄφτιαξε ἔτσι τὰ μουστάκια μου;

Καὶ προχώρησε. Ὁ Θανάσης κρατώντας τὴ θήκη μὲ τὰ ἐργαλεῖα ἀκλουθοῦσε κουνώντας τὰ χέρια του:

—Ἔ, τσελεπῆ! τοῦ λέει ἄλλος ἀξιωματικός. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ κουνᾶς τὰ χέρια σου δῶ μέσα! Σταύρωσ' τα γλήγορα!

— Δὲν μπορῶ νὰν τὰ σταυρώσω, γιατὶ θὰ μοῦ πέσουν τὰ ἐργαλεῖα!

Ὁ ἀξιωματικὸς βρῆκε, φαίνεται, λογικὰ τὰ λόγια τοῦ Θανάση κ' ἔτσι τὸν ἄφισε νὰ βαδίζει λεβέντικα στοὺς Σουλτανικοὺς κήπους, ὅπου ὅλα τὰ χέρια εἶναι σταυρωμένα κι ὅλα τὰ μουστάκια κ' οἱ ψυχὲς γυρμένα τὸν κατήφορο.

Ἂς εἶναι. Παραστράτησα καὶ ξαναγυρίζω σὲ κεῖνο ποῦθελα νὰ σοῦ πῶ. Ὅταν μπῆκε ὁ γιατρὸς μὲ τὸ Θανάση στὸ Παλάτι γιὰ τὴν ἐγχείρηση, οἱ χανούμισες στριμωμένες πίσω ἀπὸ τὰ καφάσια φώναζαν Τούρκικα:

— Τί ὄμορφος ἄντρας! Τί λεβέντης!...

Κι ὁ Θανάσης, ποῦναι ἀληθινὰ ὀμορφάθρωπος, τἄκουγε αὐτὰ καὶ καμάρωνε, ὅταν ξάφνου ἀκούει καὶ κάτι ἄλλο ποὺ τὸν ἔκαμε νἀνατριχιάσει. Ἄκουσε ἄγριες βουρδουλιὲς κι ἄκουσε τὶς χανούμισες νὰ ξεφωνίζουν καὶ νὰ λαχταροῦν ἀπὸ τὸν πόνο. Τὰ πρόβατα εἶχανε λοξοδρομήσει κι ὁ Κισλάραγας τὰ γύριζε μὲ τὶς βουρδουλιὲς στὸν ἴσιο δρόμο—στὸ δρόμο τῆς χτηνώδικης σκλαβιᾶς.

Ὅτα μᾶς τὸ δηγότανε αὐτὰ ὁ Θανάσης, δὲν μπορῶ νὰ πάρω ὅρκο πὼς δὲν καμάρωνε λίγο ποὺ δαρθήκανε τόσα ὄμορφα κορμιὰ γιὰ χάρη του.

ΙΞΙΟΝΑΣ

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΡΑΜΑΣ

ΟΙ ΛΟΞΟΙ ΣΤΡΑΤΟΚΟΠΟΙ

Βγῆκε τελευταῖα καὶ πουλιέται 2 δρ. στὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμᾶ».

Ἡ ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τὴν Υ. προστασίαν τῆς Α Μ τοῦ Βασιλέως, *Βιομηχανικὴ καὶ Ἐμπορικὴ Ἀκαδημία δηλοῖ*, ὅτι τὰ μαθήματα τῶν σχολῶν αὐτῆς *(Γεωργικῆς, Βιομηχανικῆς, Ἐμπορικῆς, Μηχανουργικῆς, Ἀρχιτεκτονικῆς)*, ἄρχονται τῇ 15ῃ Σεπτεμβρίου, αἱ δὲ ἐγγραφαὶ ἀπὸ τῆς 20ῆς Αὐγούστου. Πρόγραμμα ἀποστέλλεται δωρεὰν εἰς τοὺς αἰτοῦντας.

ΤΟ ΛΥΤΑΡΩΜΑ

Θὰ σᾶς δηγηθῶ κάτι, ποὺ βλέπω τώρα κάμποσες μέρες, ἐδῶ στὸ ἐξοχικὸ σπίτι ποὺ κάθουμαι, κοντὰ στὸ δρόμο ποὺ ἑνώνει τὰ δυὸ χωριά, ἕνα δρόμο ὁλόϊσο στρωμένο μὲ κοκκινόχωμα, ποὺ σκίζει τὸν ἀπέραντο καταπράσινο κάμπο, τὸ σκεπασμένο ἀπὸ σταφίδες κι ἀμπέλια. Κάθε μέρα βλέπω νὰ ξετυλίγεται μπροστά μου τὸ ἴδιο θέαμα, ἔτσι ταχτικά. ἔτσι ἥσυχα, σὰ νὰ εἶναι ἕνα κομμάτι ζωῆς σὲ τοῦτον τὸν τόπο.

Κάθε πρωΐ πρὶ βγῇ ὁ ἥλιος, περνᾶνε τρεῖς χωροφυλάκοι. Ὁ ἕνας εἶναι μισόκοπος νωματάρχης μὲ ἄγρια ψαρὰ μουστάκια, ποὺ πέφτοντας σκεπάζουν τὰ χεῖλα του, καβάλλα σ' ἕνα ἄσπρο ἄλογο μὲ μακρυὰ νουρά. Οἱ ἄλλοι δυό, νέοι, ὁ ἕνας μαυρειδερὸς καὶ ἀμούστακος, ὁ ἄλλος ξανθὸς λιοκαμένος μὲ μικρὸ μουστάκι, κ' οἱ δυὸ καβάλλα σὲ κόκκινα ἄλογα. Κάθε βράδι γυρίζουν πάλε ἀπὸ τὸν ἴδιο δρόμο μὲ μιὰ συνοδεία ἀπὸ πέντ'-ἕξη χωριάτες. Εἶναι ὅλοι δεμένοι σ' ἕνα σκοινὶ μὲ τὰ χέρια πίσω καὶ προχωρᾶνε μπροστὰ ἀμίλητοι, μὲ σκυμμένα κεφάλια, ἐνῶ ἀκλουθᾶν οἱ χωροφυλάκοι. Ὁ νωματάρχης κρατάει τὴν ἄκρη τοῦ σκοινιοῦ, ἀπὸ φόβο μὴν τοῦ φύγουν. Καὶ αὐτὸ γίνεται καθεμέρα. Ὀφειλέτες τοῦ δημοσίου ποὺ τοὺς πιάνουν στὰ χωριὰ καὶ τοὺς πηγαίνουν στὴν ἕδρα τοῦ δήμου, στὴν ἀστυνομία.

Σήμερα φαίνεται δὲν πῆγε καλὰ ἡ δουλειὰ τοῦ νωματάρχη. Ἔπιασε ἕνα μονάχα καὶ τὸν ἔστειλε μὲ τὸν ἕνα χωροφύλακα, τὸν ξανθό. Εἶναι βράδι-βράδι ποὺ περνᾶνε μπροστὰ ἀπὸ τὸ σπίτι. Ὁ ἥλιος βασιλεύει κόκκινος κόκκινος στὸ βουνὸ τ' ἀντικρυνοῦ νησιοῦ, χρυσίζοντας κάτι συγνεφάκια στὴ δύση καὶ ροδίζοντας τὰ βουνὰ τῆς ἀνατολῆς. Οἱ στερνὲς ἀχτῖδες του πέφτουν καὶ φωτίζουν τὰ πρόσωπά τους. Ὁ δεμένες εἶναι ἕνας νέος μὲ μεγάλη μύτη καὶ σουβλερὸ πηγοῦνι σκεπασμένος ἀπὸ ἀραιὸ γένι. Προχωράει σκυμμένος καθὼς τοῦχουν τὰ χέρια δεμένα πίσω, κ' ἡ ὄψη του δείχνει ἕναν ἄνθρωπο ποὺ εἶναι ὑποταγμένος στὴ μοῖρα του καὶ ποὺ τὸ μυαλό του μὴ νοιώθοντας δύναμη νἀντισταθῇ στὰ χτυπήματά της, ἔχει πάψει νὰ συλλογίζεται τὸ παραμικρό. Ὁ χωροφύλακας ἔχει περάσει τὴν ἄκρη τοῦ σκοινιοῦ στὴ σέλα κ' εἶναι ἀφισμένος τεμπέλικα ἀπάνου στἄλογο, ποὺ παγαίνει σιγὰ-σιγὰ ἀνεβοκατεβάζοντας ρυθμικὰ σὲ κάθε βῆμα τὸ κεφάλι του. Λίγα βήματα πιὸ πίσω ἔρχεται μιὰ γριά. Φαίνεται νὰ εἶναι ἡ μάννα

νὰ ξανανθίσῃ! Νά, γύρω της κλειοῦν οἱ πληγές, πρακαίνεται ὁ πόνος, ἡ ἐλπίδα ξαναγεννιέται, μπορεῖ νὰ χαμογελάσῃ ἡ χαρά. Θὰ βαστάξω ἐγὼ μιὰ τέτοια προσβολή; Θἀφήσω νὰ μὲ περιγελάσουν ἔτσι; Ὄχι. Θὰ ξαναρχίσω, θὰ ξαναδοκιμάσω, θὰ βάλω κάτω κάθε ἀντίσταση, θὰ εἶμαι δίχως ἔλεος. —Εἶναι μιὰ γυναίκα ποὺ τὸ ἔταξε αὐτὸ στὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό της, ποὺ φούχτωσε τὴ θέλησή της σὰν τὸ τσεκούρι, ποὺ εἶναι ἕτοιμη νὰ κατεβάσῃ τοὺς νέους χτύπους χαμογελῶντας. Τὴ γνωρίζετε ἐσεῖς; Μπῆκε δῶ μέσα μὲ τὸ πρόσωπο σκεπασμένο, ἔχει μιλήσει μὲ μιὰ φωνὴν ὑπόκωφη, ἔχει προφέρει πρωτήτερα μιὰ λέξη παγερή, ἀκκουμπῶντας ἐννοεῖται πάντα στὸ δικό της τὸ θράσος καὶ στῶν ἀλλωνῶν τὴν ὑποχώρηση. Τὴ γνωρίζετε;

ΤΖΟΚΟΝΤΑ *(χωρὶς νἀλλάξῃ τρόπο.)* Αὐτὴ ποὺ γνωρίζω ἐγὼ εἶναι διαφορετική. Μονάχα γιατ' εἶναι λυπημένη ἐμπρός σας, μιλάει μὲ χαμηλὴ φωνή. Σέβεται τὸ μεγάλο καὶ πολύπαθον ἔρωτα ποὺ σᾶς κάνει καὶ ζῆτε· θαυμάζει τὴν ἀρετὴ ποὺ σᾶς ὑπερυψώνει. Ὅσο μιλούσατε, καταλάβκινε καλὰ πὼς μόνο γιὰ νὰ παρηγορήσουν μιὰν ἀπερίγραπτη ἀπελπισία τὰ λόγια σας παράσταιναν τὴν εἰκόνα τόσο διαφορετικὴ ἀπ' τὸ ἀληθινὸ τὸ πρόσωπο. Δὲν εἶναι τίποτα τὸ ἀνήλεο σὲ κεῖνη τὴ γυναίκα· μὰ αὐτὴ ἡ ἴδια ὑπακούει σὲ μιὰν ἐξουσία ποὺ μπορεῖ νὰ εἶναι δίχως ἔλεος.

ΣΥΛΒΙΑ *(πικρὰ καὶ περήφανα.)* Ξέρω πὼς εἶστε τεχνίτεα σ' ὅλες τὶς γλῶσσες.

ΤΖΟΚΟΝΤΑ. Τί ὠφελεῖ αὐτὴ ἡ σκληρότη; Τὰ πρῶτά σας τὰ λόγια εἴχανε ἄλλον ἦχο καὶ φαινόταν, ἅμα μοῦ κάνατε μιὰν ἐρώτηση, πὼς ἠθέλατε νὰ μάθετε ἁπλούστατα τὴν ἀλήθεια.

ΣΥΛΒΙΑ. Καὶ ποιὰ εἶναι λοιπὸν ἡ δική σας ἡ ἀλήθεια;

ΤΖΟΚΟΝΤΑ. Ἡ ἀλήθεια ποὺ ἔχει ἀξία, στὰ μάτια τὰ δικά μας, εἶναι μιὰ καὶ μόνη: τοῦ Ἔρωτος ἡ ἀλήθεια. Τὸ ξέρετε. Μὰ φοβοῦμαι μὴν πληγώσω.

ΣΥΛΒΙΑ. Μὴ φοβᾶστε μὴν πληγώσετε.

ΤΖΟΚΟΝΤΑ. Ἡ γυναίκα, ποὺ τῆς κάματε τόσες κατηγόριες, ἀγαπήθηκε φλογερὰ καί—ὑπομείνατε νὰ τὸ πῶ—μ' ἕναν ἔνδοξον ἔρωτα. Δὲν κατέβασε, παρὰ ἀνέβασε ψηλὰ μιὰ δυνατὴ ζωή. Κ' ἐπειδὴ ἡ τελευταία φωνὴ ποὺ ἄκουσε, λίγες ὧρες πρὶν νὰ γείνῃ ἡ πράξη ἡ τρομερή, φωνὴ ἔρωτος εἶταν ἡ τελευταία, πιστεύει πὼς τὴν ἀγαποῦν ἀκόμα. Καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια ποὺ ἔχει ἀξία.

ΣΥΛΒΙΑ *(ἀκράτητη)* Κάνει λάθος, κάνει λάθος... Κάνετε λάθος! Ἐκεῖνος δὲ σᾶς ἀγαπᾷ πιά, δὲ σᾶς ἀγαπᾷ πιά· ἴσως δὲ σᾶς ἔχει ποτὲ ἀγαπήσει. Δὲν εἶταν ἔρωτας ὁ δικός του, παρὰ φαρμάκωμα, παρὰ πικρὴ σκλαβιά, τρέλλα καὶ λάβρα. Ὅταν ὑπόφερε στὸ προσκεφαλό του, ἡ ἐνθύμηση τοῦ περνοῦσε κἄπου κἄπου στὰ μάτια σὰν ἀστραπὴ τρομάρας. Κλαίγοντας στὰ πόδια μου, εὐλόγησε τὸ αἷμα ποὺ ἔσωσε νὰ τὸν ἀπολυτρώσῃ... Δὲ σᾶς ἀγαπᾷ, δὲ σᾶς ἀγαπᾷ!

ΤΖΟΚΟΝΤΑ Φωνάζει ὁ ἔρωτάς σας σὰ ναυαγισμένος.

ΣΥΛΒΙΑ. Δὲ σᾶς ἀγαπᾷ! Εἴσαστε γι' αὐτόνε σὰν τὴ βῳδόμυγα, τὸν κάνετε μανιακό, τονὲ σπρώξατε στὸ θάνατο.

(Ἀκολουθεῖ)

τοῦ νέου. Στὸ κεφάλι βαστάει ἕνα μπόγο μὲ ροῦχα κρατώντας τα μὲ τὸ ζερδὶ χέρι καὶ στὸ δεξὶ βαστάει τὰ παπούτσια της, ποὺ τἄχει βγαλμένα γιὰ νὰ μὴ τὰ χαλᾶνε τὰ χαλίκια τοῦ δρόμου. Στὸν ὦμο της ἔχει περάσει ἕνα τράστο, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ξεπέχει ἡ ἀγκωνὴ ἑνὸς μεγάλου καρβελιοῦ μαύρου ψωμιοῦ. Μιὰν ἔφραση ψυχικοῦ καὶ σωματικοῦ πόνου καὶ κουρασμοῦ ἔχει ξεχυθεῖ στὸ μαῦρο καὶ ζαρωμένο πρόσωπό της κι ἀπὸ τὸ πονετικὰ μισανοιγμένο στόμα της ξεφεύγει κάπου-κάπου κανένας βαθὺς ἀναστεναγμός. Καὶ προχωρᾶνε μ' ἕνα βῆμα ρυθμικὸ κ' οἱ τρεῖς ἀμίλητοι γιὰ τὸ χωριό, ποὺ ὁ ἥλιος βασιλεύοντας δὲ φωτίζει πιὰ παρὰ τὴν ψηλὴ κορφὴ τοῦ καμπαναριοῦ.

Τὴ νύχτα ἀργὰ ποὺ τὸ φεγγάρι ἔχει ἀνέβει ψηλὰ χρωματίζοντας τὸ δρόμο ἄσπρο ἀνάμεσα στὴν κατάμαυρη ἔκταση, γυρίζοντας ἀπὸ τὸ χωριὸ ἀπαντάω στὸ δρόμο τὸ χωροφύλακα καὶ τὴ γριά. Ὁ χωροφύλακας ἔχει κατέβει ἀπὸ τἄλογο κ' ἔχει περάσει τὸ γκέμι του στὸ χέρι. Παγαίνουν κουβεντιάζοντας μεγαλόφωνα. Τοῦ λέει ἡ γριὰ πὼς πέρσυ εἴχανε θεομηνία. Ἀνήμερα τὴν πρωτομαγιὰ ἔρριξε χαλάζι καὶ κατάστρεψε ὅλα τους τὰ γεννήματα, τὶς σταφίδες, τἀμπέλια κ' εἶχε μεγάλη φτώχεια τὸ χωριό. Ὁ Θεὸς τὄξερε τί χειμῶνα πέρασαν. Εἴτανε, βλέπεις, τῆς τύχης τους νἀρθῇ στὰ πράματα κι ἄλλο ὑπουργεῖο, φιλικὸ τοῦ δημάρχου, καὶ τὸ κατάτρεξε πολὺ τὸ χωριό της, ποὺ πάντα τοῦ στάθηκε ἐνάντιο. Ἔβγαλε ἐντάλματα γιὰ ὅλους, γιὰ νὰ τοὺς βιάσῃ νὰ γυρίσουν μὲ τὸ κόμμα του. Καὶ τοῦ μιλάει ἀκόμα γιὰ τὴ μεγάλη καταστροφὴ ποὺ τοὺς γίνεται, τώρα ἀπάνου στὴν ἐποχὴ τῆς δουλειᾶς.

Νά, τώρα κοντεύουμε νὰ φτάσουμε στὸ σπίτι μου. Ὁ χωροφύλακας, ποὺ περπατάει σκυφτὸς καὶ συλλογισμένος, τῆς ἀπαντάει κ' ἡ φωνή του βγαίνει μ' ἕναν τόνο, σὰ νὰ συμπονάει στὰ λόγια τῆς γριᾶς καὶ σὰ νὰ θέλῃ νἀποκριθῇ σὲ κάτι ἀπορίες, ποὺ ξυπνᾶνε μέσα του. Τῆς λέει πὼς ἔτσι εἶναι οἱ φτωχοί. Πρέπει νὰ κάνουν ὑπομονὴ μὲ τὴν τύχη τους. Τί νὰ γένῃ; Μήπως κ' ἐκεῖνος, ποὺ ἔπιασε τὸ γιό της, φταίει; Ἔτσι διατάζονται, ἔτσι κάνουν. Αὐτὰ ἔχει ἡ φτώχεια κ' ἡ ἀργατειά. Νὰ δουλεύουν καὶ νὰ παγαίνουν φυλακή. Ποιός ξέρει, στὸ χωριό του ἂν κανένας ἄλλος δὲν παγαίνει ἔτσι δεμένο τὸν πατέρα του, τὸν ἀδερφό του. Ἄστο ποὺ δὲ θἄναι κ' ἐκεῖνος στρατιώτης μπορεῖ νὰ τὸν πιάσῃ κανένας ἄλλος. Κι ὅλα αὐτὰ γιὰ νὰ τρῶνε οἱ μεγάλοι.

Καὶ μιλᾶνε τώρα γιὰ τοὺς μεγάλους, χωρὶς νὰ ξέρουν καλὰ-καλὰ γιὰ ποιούς, σὰ γιὰ κάποια ἀνώτερα ὄντα, σὰ γιὰ αἴτιους τῆς φτώχειας τους καὶ τῆς καταστροφῆς τους, τυράννους τῆς ζωῆς τους, ποὺ κανονίζουν τὴ μοῖρα τους, ποὺ αὐτοὶ δὲ μποροῦνε νὰ τῆς ἀντισταθοῦνε καὶ γιὰ τοῦτο τοὺς ζηλεύουνε περσότερο παρὰ ποὺ τοὺς μισοῦνε.

Τώρα ἔχουμε φτάσει πιὰ στὸ σπίτι. Ἐγὼ τοὺς ἄφισα κ' ἐστάθηκα ἀκολουθώντας τους μὲ τὸ μάτι, καθὼς προχωρᾶν πέρα στὸ σκοτάδι π' ἀπλώνεται μπροστά τους, σιγὰ-σιγὰ ἄνθρωποι κι ἄλογο, ἐκεῖνοι κουβεντιάζοντας, ἐνῶ ἐκεῖνο ρυθμικὰ ἀνεβοκατεβάζει τὸ κεφάλι του σὲ κάθε βῆμα, σὰν ἕνα σημεῖο πὼς μένει τέλεια σύμφωνο στὰ λόγια τους γιὰ τὴν κατάστασή τους καὶ γιὰ τὰ αἴτιά τους, ποὺ, ὅπως κι αὐτὸ στὴ δική του, εἶν' ἀνήμποροι νἀντισταθοῦνε.

Μ. ΖΩΓΡΑΦΟΣ

ΜΕ ΜΙΑΝ ΔΡΑΧΜΗΝ ΚΕΡΔΟΣ 100.000 !

ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἕκαστον γραμμάτιον ἰσχῦον διὰ τὴν κλήρωσιν 28 Ἰουνίου (11 Ἰουλίου) 1909 τιμᾶται ἀντὶ μιᾶς δραχμῆς.

ΚΕΡΔΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΚΛΗΡΩΣΕΩΣ :

ΜΕΓΑ ΚΕΡΔΟΣ	**ἐκ δραχ.**	**100,000**
1 Κέρδος	» »	**25,000**
1 Κέρδος	» »	**10,000**
3 Κέρδη	» »	**5,000**
5 Κέρδη	» »	**1,000**
118 Κέρδη	» »	**100**
537 Κέρδη	» »	**50**
1000 ἐν ὅλῳ κέρδη ἀξίας δραχμῶν.....		**225,000**

Γραμμάτια πωλοῦνται. Εἰς τὰ δημόσια ταμεῖα καὶ λοιπὰς δημοσίας ἀρχάς, εἰς τὰς Τραπέζας, εἰς τοὺς σταθμάρχας καὶ σταθμάρχας τῶν σιδηροδρόμων, τοὺς διαχειριστὰς τῶν μονοπωλίων καὶ τὰ πρακτορεῖα τῶν ἐφημερίδων πρὸς **δραχ. μίαν** ἕκαστον γραμμάτιον, ἰσχύον διὰ μίαν ἐκ τῶν τριῶν τελευταίων κληρώσεων.

Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἡ ζήτησιν γραμματίων ἀπευθυντέον εἰς τὸ **Γραφεῖον τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων, ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν εἰς Ἀθήνας**.

Ὁ διευθύνων τμηματάρχης
Γ. ΚΟΦΙΝΑΣ

ΧΡΟΝΙΚΟ ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ

(Ἀπὸ Πέμτη σὲ Πέμτη)

5 ἑκατομ. δραχμὲς δανειστηκε ἡ Κυβέρνηση ἀπὸ τὶς διάφορες Τράπεζες (Ἐθνική, Ἰονική, Ἀθηνῶν καὶ Ἀνατολῆς) μὲ 5 0/0 γιὰ τοὺς πρόσφυγες.—Καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν Ὀλυμπ. ἀγώνων δανείστηκε 250 χιλ. φρ. χρ. ἀπὸ τὴν Τράπεζα τῶν Ἀθηνῶν κ' ἔτσι σιγουράραμε τοὺς ἀγῶνες γιὰ τὴν ἐρχόμενη ἄνοιξη.—Τὸ περασμένο Σαβάτο οἱ ὑπάλληλοι (ὁδηγοί, εἰσπράχτορες κλπ.) τῶν Τραμ κηρύξανε γενικὴ ἀπεργία, ποὺ βάσταξε ἕξαμε τάπομεσήμερο, γιατὶ ἡ Ἑταιρία παραδέχτηκε ὅλα ὅσα τῆς ζητήσανε οἱ ὑπάλληλοί της, δηλ. δέκα ὧρες δουλειὰ τὸ μερονύχτι, αὔξηση τοῦ μισθοῦ κτλ.—Στὴ Σύρα ὁ δάσκαλος Ι. Βογιατζῆς ἔδειρε τόσο ἄγρια ἕνα μαθητοῦδι του ὀχτὼ χρονῶνε, ὥστε τὸ φτωχὸ παιδὶ ἔφτυσε αἷμα κ' ἔπαθε «τυμπανίτη», δηλ. πρήστηκε ἡ κοιλιά του. Ὁ δάσκαλος καταγγέλθηκε καὶ θὰ δικαστεῖ στὸ κακουργοδικεῖο γι' ἀπόπειρα φόνου.—Οἱ διάφορες παραφουσκωμένες πολεμικὲς φῆμες ἐπηρέασαν καὶ τὸ Χρηματιστήριό μας κ' ἔτσι τὴν περασμένη Δευτέρα ὅλα τὰ χαρτιὰ τῶν Τραπεζῶν ξεπέσανε σημαντικά, ἔπεσε δηλ. «πανικὸς» στὸ Χριματιστήριο. Εὐτυχῶς μεσοβδόμαδα τὰ χαρτιὰ ἀρχινήσανε πάλι νἀνεβαίνουν.

Ο ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Τὴν περασμένη Τετράδη πρωτοπαίχτηκε στὸ θέατρο τῆς Ὁμόνοιας ἡ «Στέλλα Βιολάντη» μὲ μουσικὴ τοῦ Μανώλη Καλομοίρη. Ἡ μουσικὴ ἄρεσε πολὺ καὶ καταχεροκροτήθηκε, καὶ μάλιστα ἡ εἰσαγωγὴ τῆς τρίτης πράξης καὶ τὸ μεσοβάρεμα.

— Ὁ ποιητὴς Σωτήρης Σκίπης μᾶς ἔστειλε ἀπὸ τὸ Παρίσι καινούριο βιβλίο του, μὲ τὴν «Ἅγια Βαρβάρα», δρᾶμα τετράπραχτο καὶ τὰ «Juvenilia», λυρικὰ ποιήματα. Σήμερα μοναχὰ τὸ ἀναγγέλνουμε τὸ καινούριο βιβλίο τοῦ ἀγαπητοῦ μας φίλου, ἀφίνοντας νὰ γράψουμε ἀργότερα τὴ γνώμη μας γι' αὐτό.

— Ὁ νέος κ. Ἀθ. Μίχας ἔβγαλε σὲ ὄμορφο βιβλιαράκι τὰ «Ἀπομνημονεύματα κορης», τὰ «Δυὸ τριαντάφυλλα» καὶ τὸ «Τελευταῖο γράμμα» Τὸ βιβλίο τοῦ κ. Μίχα πουλιέται δυὸ δραχμές.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. G J. Σᾶς σημειώνουμε μερικὲς λέξες ἐδῶ : Μαγνάδι εἶναι ἀραχνοῦφαντος τέπλος, παραπολὺ λεπτός, σκεδὸν ἀέρινος· ἀπιθώνω=ἀκουμπῶ. Ἀλυχτάω=γαυγίζω· ρεπεθέμελα=ἐρείπια. Ἀλαφροΐσκιωτος εἶναι ὁ βλέπων τῆς Γραφῆς (voyant). Ὅλες αὐτὲς εἶναι πολὺ κοινὲς λέξες, ἴσως γι' αὐτὸ καὶ δὲν τὶς σημείωσε κι ὁ κ. Ἀγ. Θερ. στὸ σύντομο λεξιλόγιό του.—κ. Μ. Βαρ. στὸ Παρίσι. Λάβομε τὴ συντρομὴ τοῦ 909. Σοῦ στείλαμε τὰ τραγούδια τοῦ κ. Καλομοίρη.—κ. Ἀθ. Λασπόπ. στὴν Ἀλεξάντρεια. Τὸ φύλλο τὸ ζήτησες μοναχός σου μὲ γράμμα στὰ 1906 καὶ πλήρωσες καὶ τὴ συντρομὴ κείνης τῆς χρονιᾶς. Δὲν ταιριάζει λοιπὸν τώρα, καὶ μάλιστα στὸ ἐπάγγελμά σου, νἀρνιέσαι νὰ πληρώσεις τὶς τρεῖς κατοπινὲς χρονιὲς καὶ νὰ λὲς στὸν ἀνταποκριτή μας πὼς τὸ φύλλο σοῦ στέλνεται ἀμοιβαίρετα, χωρὶς νἀν τὸ ζητήσεις».—κ L. Ger. Ὁ Πολυλᾶς ἔχει μεταφράσει καὶ τὴν «Ὀδύσσεια». Ὁ κ. Θεοτόκης ἔχει δημοσιέψει στὸ «Νουμᾶ» τὰ πρῶτα βιβλία ἀπὸ τὰ «Γεωργικὰ» τοῦ Βιργίλιου Στὸ «Νουμᾶ» ἀκόμα εἶναι δημοσιεμένο ὁ «Τίμωνας» τοῦ Λουκιανοῦ, ὁ «Κρίτωνας» τοῦ Πλάτωνα καὶ μερικὰ ἄλλα. Ὁ κ. Πάλλης ἔχει ἐκδώσει καὶ τὸν «Κύκλωπα» τοῦ Εὐριπίδη κι ὁ κ. Κ. Χατζόπουλος ἔχει μεταφράσει τοῦ Γκαῖτε τὸ «Φάουστ», τὴν «Ἰφιγένεια» καὶ τοῦ Χάουπτμαν τὴ «Βουλιαγμένη Καμπάνα», ποὺ παιχτήκανε στὸ Βασιλικὸ θέατρο, μὰ ποὺ ἀκόμα δὲ βγήκανε σὲ βιβλίο. Κομάτια τους ἔχουνε δημοσιευτεῖ στὸ «Νουμᾶ». Τὰ «Ἐντεμάδια» δὲν ἔχουνε βγεῖ σὲ βιβλίο. «Ἐλισδα» δὲν ἔχουμε, μὰ ἐλπίζουμε σὲ λίγο νὰ λάβουμε.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἔντοκοι καταθέσεις

Καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια

Τροποποιηθείσης τῆς κλίμακος τῶν τόκων τῶν εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια νέων ἐντόκων καταθέσεων ἐν ὄψει ἢ ἐπὶ προθεσμίᾳ δηλοποιεῖται, ὅτι ἀπὸ 15 Ἀπριλίου 1909 ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος δέχεται παρά τε τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τοῖς Ὑποκαταστήμασιν αὐτῆς καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια ἀποδοτέας ἐν ὄψει ἢ ἐν ὡρισμένῃ προθεσμίᾳ ἐπὶ τόκῳ.

1 1/2 τοῖς 0/0 κατ' ἔτος διὰ τὰς ἐν ὄψει ἀποδοτέας καταθέσεις μέχρι ποσοῦ δρ. 10.000, πέραν δὲ τοῦ ποσοῦ τούτου τοῦ τόκου ὁριζομένου εἰς 1 τοῖς 0/0 κατ' ἔτος μέχρι 50,000 δραχμῶν· πέραν δὲ τοῦ ποσοῦ τούτου εἰς 1/2 τοῖς 0/0· Αἱ καταθέσεις αὗται γίνονται δεκταὶ καὶ εἰς ἀνοικτὸν λογαριασμὸν παραδιδομένου τῷ καταθέτῃ βιβλιαρίου λογαριασμοῦ καὶ βιβλιαρίου ἐπιταγῶν.

2 ταῖς 0/0 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις ἀποδοτέας μετὰ ἓξ μῆνας τουλάχιστον.

2 1/2 τοῖς 0/0 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ ἓν ἔτος τουλάχιστον.

3 τοῖς 0/0 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ δύο ἔτη τουλάχιστον.

3 1/2 τοῖς 0/0 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ τέσσαρα ἔτη τουλάχιστον.

4 τοῖς 0/0 κατ' ἔτος, διὰ τὰς καταθέσεις τῆς ἀποδοτέας μετὰ πέντε ἔτη τουλάχιστον ὡς καὶ διὰ τὰς πέρα τῶν πέντε ἐτῶν ἢ τὰς διαρκεῖς.

Καταθέσεις εἰς χρυσὸν

Δέχεται ἔτι ἐντόκους καταθέσεις εἰς χρυσὸν ἤτοι εἰς φράγκα καὶ λίρα Ἀγγλίας, ἀποδοτέαι ἐν ὡρισμένῃ προθεσμίᾳ ἢ διαρκεῖς ἐπὶ τόκῳ;

1 1/2	τοῖς 0/0	κατ'	ἔτος	διὰ	καταθέσεις	6	μηνῶν	τουλάχ'	
2	»	»	»	»	»	»	1	ἔτους	»
2 1/2	»	»	»	»	»	»	2	ἐτῶν	»
3	»	»	»	»	»	»	4	»	»
4	»	»	»	»	»	»	5	»	»

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικαὶ ἢ ἀνώνυμοι.

Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι ὁμολογιῶν πληρώνονται παρὰ τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰτήσει τοῦ καταθέτου Ὑποκαταστήματι τῆς τραπέζης εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα εἰς ὃ ἐγένετο ἡ κατάθεσις.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

— Νέαι Ἰδέαι τοῦ Τολστόη	Δρ.	2.—
— Τὸ τέλος τῆς ἐποχῆς μας ὑπὸ Τολστόη	»	1.50
— Κοινωνιολογικὰ παράδοξα. ὑπὸ Μάξ Νορδάου	»	3.—
— Ὁ Βέρθερος τοῦ Γκαῖτε	»	2.—
— Φιλοσοφία τοῦ Γάμου ὑπὸ Debay	»	2.—
— Ἡρωὶς τῆς Μακεδονίας δρᾶμα εἰς πράξεις τρεῖς ὑπὸ Γ. Κούρτη.	»	1.—

Ἅπαντα πωλοῦνται εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον Α. Γαλανοῦ, ὁδὸς Σταδίου 54.